Timişoara, XVII. évf., 157. szám ARA 4 LEI Hétfő, 1941 szeptember 22

Onor. Biblioteca Universitară din Cluj Sibiu

Ez a Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE vezetésével

A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timiş-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83 (Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR felelős szerkesztő

A finn különbéke

halva született dolog. Egy szó sem igaz az egészből. A szovjet-angol propaganda ezelőtt néhány nappal ugyan megkisérelte világgá röpiteni ezt az általa kitalált „szenzációt", de a keleti hadihelyzettel tisztában levő közlemény egy percig sem adott hitelt a hirverésnek. A finn különbéke megmaradt a londoni és moszkvai propaganda szappanbuborékának s a legmegfelelőbb választ az ujabb sorozatos finn győzelmekben kapta.

A hadihelyzet alakulása és Finnország életérdekei eleve kizárták egy különbéke lehetőségét, ha pedig tekintetbe vesszük, hogy Mannerheim tábornagy népe kifejezetten nemcsak az elszakitott finn területek visszaszerzéséért küzd, de az uj európai rend megalapozásáért is harcol, teljesen összeegyeztethetetlen volna a legendás hirü finn becsülettel és Finnország történelmi küldetésével az ily lehetőségek figyelembevétele.

Az ujabb brit-szovjet hirveréssel szemben még Nagy Sándor egyik udvaroncának bölcs mondása sem alkalmazható: Calumniare audacter, aliquid semper adhaeret — merészen kell rágalmazni, valami mindig rajtaszárad a rágalmazotton. Mert ehhez az igazság szemernyi látszata, vagy illuziója mégis csak szükséges. Amit viszont a finnekről terjesztettek a különbékével kapcsolatban, abban a valószinüségnek még csak az árnyéka sem lelhető, nemhogy az igazságé...

— Finnország tovább harcol a bolsevizmus ellen — mondotta Rangell finn miniszterelnök — s ugyanakkor megfeszitett erővel dolgozik. A finn nép tisztában van azzal, hogy elveszett volna, ha nem munkálkodna szüntelenül...

A finn nép történelme a szivós és áldozatos nemzeti munka tanubizonysága. Kemény, összetartó és fáradhatatlan ez a nép, a mostoha természeti viszonyokkal folytatott küzdelmében elemi erővel tört ki belőle a felsőbbrendüség utáni vágy és sóvárgás. Legyőzve a természet mostohaságát — kiállotta a legnagyobb tüzpróbát s most az anyagi nehézségeken diadalmaskodó nép a szellemi és világnézeti értékek védelméért s uralmáért folytatja a nagy sorsküzdelmet. Amikor, nem is olyan rég, szovjet csapatok rohanták meg az Ezertó-országát, a mostani hadviselők, sőt a semlegesek is egyetértettek abban, hogy Finnországot meg kell segiteni szabadságharcában. Finnország most is szabadságáért küzd.

— Negyed század alatt, — mondotta Tanner finn külügyminiszter, — hazánk három háborut viselt nemzeti fennmaradásáért. Első volt a függetlenségi háboru. A második: szabadságharc a szovjet megrohanással szemben. Ez a harmadik háboru pedig az előző háboru igazságtalanságainak megszüntetéséért és a jövő megalapozásáért folyik...

A jelenlegi háboruval kapcsolatosan Tanner külügyminiszter még a következőket hangoztatta:

1. Finnország nemzeti területei védelmében lépett be Németország oldalán a Szovjetunió elleni háboruba.

2. Ez az elhatározás a finn nép egységes akaratára támaszkodik.

3. A mostani háboru kialakulása még a finn várakozásokat is felülmulja.

4. A leghatározottabban megcáfolom a különbékéről terjesztett hireket, melyeknek nem lehet más célzatuk, mint hogy viszályt szitsanak s igy meghönnyitsék a Szovjetunió katonai helyzetét.

— Senki részéről, semmiféle formában sem történt békekezdeményezés, — mondotta Tanner, — Finnország nem folytatott errevonatkozó megbeszéléseket. Kétségtelen, hogy a Szovjetunió elveszti a háborut Németországgal szemben...

Befejezésül a finn külügyminiszter kijelentette, hogy „Finnország háboruja védelmi jellegü s ezért a világhatalmak konfliktusának felszámolásában Finnország nem fog résztvenni."

E finn hivatalos nyilatkozatok kellőkép rávilágitanak a finn különbékéről terjesztett hiresztelésekre és alátámasztják a finn politika lojális és őszinte vonalvezetését.

(—)

Bensőséges részvét mellett temették el Ioaniţiu Alexandru tábornok, vezérkari főnököt a román hadsereg hősi halottját

Bucuerstiből jelenti a Rador: A kötelességteljesités közben hősi halált halt Ioanitiu Alexandru tábornok földi maradványait csütörtökön délután átvitték a nagyvezérkar épületének diszcsarnokába, ahol a délután és az éjszaka folyamán a gyászoló család tagjai és a bucurestii helyőrség tisztjei virrasztottak a ravatal mellett. A hős tábornok ravatalát valóságos koszoruerdő vette körül, a számtalan koszoru közül kitüntek az uralkodóház, Antonescu marsall, a kormány, a tengelhatalmak követségeinek és katonai attaséinak koszorui. Csavdaroff őrnagy, bolgár katonai attasé a bolgár hadsereg nevében helyezett koszorut a ravatalra.

Pénteken délelőtt tiz órakor gyásszertartást celebráltak az elhunyt tábornok lelkiüdvéért, melyen a hozzátartozókon és a nagyvezérkar tisztjein kivül képviseltette magát a királyi ház és a miniszterelnökség, valamint a német és olasz hadsereg is.

A gyászszertartás után a gyászoló közönség gépkocsikon a Ghencea-temetőbe kisérte Ioanitiu tábornok földi maradványait, ahol a befejező temetési szertartásra került sor. A temetőben nagyszámu közönség vette körül az ágyutalpra helyezett koporsót, melyet a virágok özöne boritott el. Az elhunyt özvegye mellett Antonescu marsall-államvezető neje állt, vigasztalva őt a nagy veszteség feletti fájdalmában. Őfelsége I. Mihai király képviseletében Mardare ezredes, Őfelsége Elena anyakirályné nevében pedig Manolescu őrnagy jelent meg a végtisztességen. A kormány tagjai közül megjelentek Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök, Popescu tábornok belügyminiszter, Rosetti tábornok nemzetmüvelési, Sichitiu tábornok földmüvelésügyi, Busila mérnök, kereskedelemügyi, Stoicescu igazságügyi és Marinescu közgazdaságügyi miniszterek. Ott voltak az államtitkárságok képviselői, a közhatóságok fejei, valamint a német és olasz hadsereg tiszti küldöttségei. Megjelent a német, olasz és japán követ is, a követségek tisztikara élén.

„A hősiesség példamutatása örökké él...

Délben háromnegyed tizenkettőkor megérkezett a temetőbe Antonescu Ion marsall, államvezető. Egy tiszt jelentést tett az államvezetőnek, aki megilletődötten állott munkatársa ravatala előtt. Ezután kezdetét vette a temetési szertartás, a katonazenekar az imádságot intonálta, majd az egyházi ima befejeztével Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes mondott gyászbeszédet.

A helyettes kormányelnök rámutatott arra, hogy

a győzelem és az öröm sohasem jár egyedül: az áldozatok és szenvedések kisérik azt. A fájdalom és szenvedés emel fel a nemzeti győzelemig.

A történelmet vérrel és könnyel irják. Akik életüket áldozzák a hazáért, nagy, emberfeletti küldetést teljesitenek.

a mulandóságból megteremtik az örökkévaló értékek alapját.

A hősök a nemzeti halhatatlanság megtestesitői s ezért bármily fájdalmas elveszteni őket, az értük ontott könnyeken keresztül meg kell látnunk azt, hogy ők

sohasem halnak meg: hősiességük, példájuk él és élni fog nemzedékeken keresztül. a történelmi küldetés és a nép örökkévalóságának bizonyságaként.

Ezért a derék Ioanitiu Alexandru tábornok halála alkalmából az ország kormánya, bármily fájdalmasan érinti e tény, nem a kegyelet könnyeivel, hanem mindenekfölött az elismerés büszkeségével és öntudatával áldoz a nagy hős emlékének. Ioanitiu tábornok, a példás katona és hadvezér a hazáért, királyért halt meg, a marsall mellett küzdve áldozta életét a legszentebb nemzeti célokért, a Führer részvéte pedig bizonyitja, hogy a

hős tábornok érdemeinek jelentősége a román nép örök határain tul terjed.

Az áldozathozás szimbóluma

A miniszterelnökhelyettes kegyeletes szavai lelkük mélyéig megillették a gyászszertartás résztvevőit. Könnyek csillogtak a szemekben, amikor az államvezető-tábornagyhoz fordulva Antonescu Mihai

rámutatott arra az odaadó hüségre és lelkesedésre, mellyel Ioanitiu tábornok a marsall oldalán fáradozott,

majd a gyászoló özvegyhez és gyermekéhez intézte részvéttel feljes, felemelő szavait. Befejezésül a miniszterelnökhelyettes a következőket mondotta:

— A hadsereg az utóbbi időkben a legnagyobb áldozatokat hozta a hazáért. Szent háborunk folyamán most egy oltárfalunk is beomlott: a főhadiszállás főnöke is elesett a kötelességteljesités mezején, katonái mellett.

Az áldozathozás szimbóluma ez a tény

a vitéz hadseregünk iránti hódolatteljes elismeréssel térdepelek le most Ioanitiu Alexandru hadosztálytábornok ravatala előtt...

A német katonai misszió részvéte

A miniszterelnökhelyettes ihletett szavai után Pantazi tábornok, államtitkár és Speidel altábornagy, a romániai német katonai misszió képviselője mondott gyászbeszédet, majd hibátlan román nyelven Hauffe tábornok emlékezett meg bensőséges hangon az elhunyt érdemeiről. Metz ezredes, a tizenegyedik német hadsereg parancsnoka, a német harcosok kegyeletét tolmácsolta, majd Mazarini tábornok, helyettes vezérkari főnök búcsuzott el a nagy halottól. Szavai melyekkel a volt munkatárs egyéniségét jellemezte, könnyekig megrenditette a jelenlévőket.

Ezután a gyászoló közönség, élén Antonescu tábornagy-államvezetővel a sirhoz kisérte a koporsót.

A zenekar imádságos hangjai és a gyászszertartás befejezése után Ioanitiu Alexandru tábornok földi maradványait átadták az anyaföldnek, amelyért harcolt a életét föláldozta.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

A bolgár kormány tiltakozása ellenére ujabb szovjet ejtőernyősök szálltak le bolgár felségterületen

Megirtuk, hogy a bolgár kormány szovjet ejtőernyősöknek bolgár területen történt leszállása miatt tiltakozó jegyzéket intézett a szovjet kormányhoz. Moszkvában azonban semmibe sem veszik az ilyen tiltakozó jegyzéket. Mutatja ezt az is, hogy — a Rador szófiai jelentése szerint — a szovjet repülőgépekről mindig ujabb ejtőernyősök ereszkednek le bolgár területen, amivel megsértik ennek az országnak a semlegességét. Legutóbb Trevnan szállt le tizenegy szovjet ejtőernyős. A rendőrség és a katonaság nagyszabásu nyomozást folytat kézrekeritésük érdekében. Az egész környéket bekeritették és biztosra veszik, hogy sikerül őket elfogni.

—

Borulátó angol hang a bolsevizmus megsegitésével kapcsolatban

Amszterdamból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy Alexander, az admiralitás első lordja az egyik banketten beszédet mondott és hangoztatta, hogy nincs értelme a tulzott optimizmusnak. Anglia a legnagyobb

figyelemmel kiséri bolsevista szövetségesé-gesének ingadozó ellentállását.

A keleten folyó borzalmas harcokban Anglia számára rendkivül fontos tétek szerepelnek. Az Egyesült Államok részéről Angliának juttatott segitséggel kapcsolatban kijelentette, hogy Anglia hálásan fogad bármilyen segitséget és még többet vár. Anglia elismeréssel van a Szovjetunió iránt azért, amit Anglia érdekében tett. Alexander, az admiralitás első lordja kijelentette még azt is, hogy

a Szovjet megsegitésére vonatkozó angol jóakarat és szándék szerencsétlenségre olyan akadályokba ütközik, amelyet nem lehet áthidalni.

Megjegyezte azonban, hogy azért minden lehetőt megtesznek a bolsevizmus megsegitése érdekében. Szavait igy fejezte be: Együtt haladunk a bolsevizmussal a halálig.

—

Palackba zárt üzenetek és segélykiáltások amelyek száz évig is hányódtak a tengerek hullámain

Az ujabb időkben leginkább tudományos célból küldöttek üvegekben, palackokban üzeneteket a tengereken, amig a háboru ki nem tört, de van Hamburgban egy palackgyüjtemény, amely mögött nagy és szomoru tragédiák emlékei huzódnak meg. Tragikus emberorsoknak, hajókatasztrófáknak megrenditő emlékei ezek.

A hamburgi tengertanulmányozási intézet ugyanis már hosszabb ideje rendszeresen gyüjti a tengerből kihalászott holmikat, hogy ezek vizsgálatából tudományos megállapitásokat eszközöljön. Többszáz palack van az intézet gyüjteményében, melyek mindegyikében utolsó üzenetét küldte hozzátartozóinak egy-egy katasztrófa áldozata. Érdekes, hogy nagyon sokat az üvegek közül elfogott cápák gyomrában találtak meg, különben talán sohasem kerültek volna napvilágra. Vannak üvegek, melyek száz évig vándoroltak a tengeren, amig kifogták. Ezek között van egy, melyet csak a világháboru előtti években fogtak ki, egy matróz küld benne üzenetet a családjának.

Ez a matróz azon a flottán teljesitett szolgálatot, melyet százharminc évvel ezelőtt sülyesztett el Nelson admirális, Albukirnál.

Napoleon hajóhada volt ez, rengeteg kincsel megrakodva s az egyiptomi háboru után hazafelé tartott. Öt hajó, mely a máltai lovagrend mesés kincsét rejtette ölében, össze volt láncolva s igy, mikor Nelson ágyutüzébe kerültek, egyszerre sülyedtek a tenger mélyébe. Ekkor irta üzenetét a matróz, egy üvegbe zárta és abban a pillanatban, amikor a hajó eltünt a viz szinéről, az üveget a tengerbe dobta. Az üzenet rövid, néhány kusza sorból áll, csak ennyi: „Két perc mulva a tenger mélyén vagyok, reátok gondolok . . ." Ez az üveg, a szerencsétlen ember drámai üzenetével,

pontosan százhét évig és néhány hónapig barangolt a világ körül, a tengereken.

Szivacshalászok fogták ki s juttatták el a tengertanulmányozási intézetnek.

Érdekes, hogy vannak emberek, akik akkor is a vagyonra és pénzre gondolnak, mikor jóformán már a sirban, azaz a hullámsirban vannak.

Kifogtak egy palackot, melyet a „Nomia" elsülyedésekor egy délamerikai kávéültetvényes dobott a tengerbe. A szerencsétlen ember, mikor a hajó már menthetetlen volt, elővette ásványvizesüvegét s belehelyezte a következő szövegü üzenetet:

„Nomia sülyed, mindennek vége, segitség nem jő. Kint vagyunk a nyilt tengeren, a vihar dühöng, mindnyájan elveszünk.

A kávét tartani kilencven napig, akkor egyszerre piacra dobni. Addig egy szemet se.

Ha Simi nem tartja a megállapodást, meg kell venni készletét és tárolni. Szivélyes üdvözlet. P. Hart."

Olyan ez az üzenet, mintha valami sürgönyről volna szó, amit másnap már kézhez kapnak az érdekeltek. A hajó 1912-ben sülyedt el, az üveget pedig körülbelül huszonöt évvel később halászták ki Észak-Afrika partjain. Hol van azóta a kávé s hol van azóta szegény ültetvényes?

Nem kevésbé érdekes egy másik üzenet, egy asszony irása. Ez állott az üvegben egy papirra irva: „A hajó léket kapott, sülyedünk. Az a kivánságom, hogy te is gyere utánom, Ottó. A te hüséges Maryd."

Azt sem tudni ki az az Ottó, ki volt az a Mary s azóta hová lettek. Jellemzőek ezek az utolsó üzenetek a szerencsétlenek lelkiállapotára.

A halálfélelem rémült perceiben csak az jár eszükben, akihez közel állanak s mikor az üzenetet megirják, mintha nem is volnának már normálisak.

Különben nem irnának üzenetet egy keresztnévnek, minden cim és közelebbi megjelölés nélkül. Az extázis pillanatában nem gondolnak arra, hogy az a kis üveg évtizedekig hánykolódik a hullámok hátán, amig ember kezébe kerül. És ha oda kerül is, hogyan juttassa el az, aki kihalászta egy „Ottó" névre? Kétségtelen, hogy a szerencsétlenek már elvesztették józan félőképességüket, minden logikájukat és hogy ész nélkül cselekednek.

Egy „gyilkos", — hogy az ő szavaival éljünk, — ezt izeni egy üvegben:

„A gyilkos én vagyok, most már bevallom."

A hajó zátonyra futott, rettenetesen özönlik be a viz, tudom, elvesztem. Ezért bevallom a bünöm. De vegyék tekintetbe azokat a lelki rugókat, melyek a tett elkövetésére késztettek. Először is, határtalanul szerettem „Lult", ez mindent megmagyaráz."

Az irás alatt csak egy „T" betü áll, más aláirás nincs, semmiféle közelebbi adat. Az üveget ötven évi bolyongás után, egy cápa gyomrából szedték ki a cápavadászok. Hogy ki volt a szerencsétlen és ki volt az, akinek halála az ő lelkét terhelte, sejteni sem lehet. Ebből is látszik, hogy

a hajókatasztrófák áldozatai az utolsó percekben már nincsenek beszámitható állapotban.

Nagy feltünést keltett az az üveg, amit néhány év előtt halásztak ki a tengerből. Az üveg tele volt irásokkal s állitólag egy magyar ember üzenetét, tragikus életregényét tartalmazta. Az irás egy 1856-ban született, Lányi Péter nevü egyéntől származik s az üveg 1887-ben került a tengerbe Afrika partjain. Az akkor 32 éves Lányi Péter, amint irásaiból kitünik, az idegenlégióban szolgált. Szerelmes lett egy benszülött leányba. Zoát, igy hivták a leányt egy távoli házikóban rejtegette, de felettesei megtudták s a leányt ismeretlen helyre vitették, hogy elszakitsák a légionistától. Lányi efeletti elkeseredésében

merényletet követett el egyik felettese ellen,

s miután tudta, hogy emiatt halálbüntetés vár reá, megszökött az idegenlégióból. Hónapokig barangolt az őserdőkben s mint irja, különösen sokat szenvedett egy kigyófajtától, amely ezt a vidéket ellepi.

Igy bukkant egy vad törzsre az erdőnek egy sziklás, kopár helyén. Valóságos vára volt itt ennek a törzsnek, akikkel összebarátkozott. Nem bántották, barátságukba fogadták, egyszer aztán egy szivar mindent elrontott. A légionista birtokában volt még néhány méregerős, ugynevezett „légionistaszivar" s eggyel megkinálta a törzs főnöket. Az pöfékelni kezdett a szivarból, mig egyszer felorditott, a szivart elejtette, a földre vetette magát, ott jajveszékelt. Ez volt a végzete a légionistának.

Azt hitték, megakarta mérgezni a mindenható főnököt s emiatt halálra itélték. Hasztalan volt minden könyörgés. Tutajt készitettek, a légionistát odakötözték s a tutajt vele együtt a tengerbe taszitották.

Itt irta meg Lányi üzenetének utolsó sorait s kivégzésének előkészületeit. Itt vergődött a tutajon két napig, ekkor egy oszlopot ácsoltak a feje fölé s erre akasztottak egy tömlőt, melyben egy óriáskigyó volt. A tömlőből csak a kigyó feje csüngött ki, teste egy karóval volt átszurva s igy odaerősitve a tömlőhöz.

„Tudom, hogy ez a kigyó lesz a gyilkosom", irja a légionista. „A tömlőt minden nap lejebb engedik az oszlopon, mig a kigyó feje egyszer eléri a nyakam s végezni fog velem. A benszülöttek a partról nézik kálváriámat s a főnök határozza meg, hogy a tömlőt meddig engedjék lejebb, a testem felé. Könyörületet kérek az emberektől. Talán még napokig kinoznak s ezt az üzenetemet megtalálja valami hajó és kapitánya segitségemre jó. Isten áldja meg, aki megmentésemre siet."

Az üzenet végén egy rajz van, amely azt a helyet ábrázolja, ahová a segitség menjen.

Ez persze nem következett be soha s a légionista bizonyára a kigyó áldozata lett.

Az üveg ugyanis csak ötven év után került emberi kézbe, addig bolyongott össze-vissza a világtengereken. Egyik vihar lesodorta Délre, másik visszahajtotta.

Jegyzett már visszacsatolási kölcsönt

?

Francia hadifoglyok a német-francia együttműködésért

A Németországból hazatért francia hadifoglyok egy csoportja a megszállott területek francia kormánybiztosához levelet intézett. A levél aláirói hangoztatják, hogy Németországban szerzett tapasztalataik alapján, a német-francia együttmüködés őszinte hivei. Rámutatnak arra, hogy

a háborut a kommunisták idézték elő

s amikor Franciaország fiai hadba vonultak, a kommunisták a háttérben maradtak s most ugyanők azt szeretnék, hogy a fogságba jutott francia katonák maradjanak továbbra is a távoli fogolytáborokban, s ezalatt

odahaza ők folytathatnák hirhedt üzelmeiket.

A levél felszólitja mindazokat, akik a Németországgal való közeledést támogatják s ezáltal Pétain marsall ujjászervező munkájának hivei, haladéktalanul igyekezzenek haza.

Amateur-fényképeket
Nagyitásokat
Reprodukciókat
készit
FOTO STUDIO
ENGEL ENDRE
Timişoara I., Piaţa Libertăţii 4. Tel. 34-30

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Kiew körzetében teljes sikert eredményeztek a német csapatok bekeritő hadmüveletei

A német vezéri főhadiszállás különjelentésben hozta nyilvánosságra a Rundstädt- és Bock-hadseregcsoportok összpontositott támadó hadmozdulatainak fényes eredményét. Győzelmi fanfárok zengése vezette be a rendkivüli harctéri jelentést, mely a rádió hullámain keresztül tudatta Európa népeivel s a világgal, hogy a nagy gomeli csata folytatásaképpen jelentős német erők kierőszakolták az átkelést a Deszna-folyón és dél felé folytatva az átkaroló hadmüveleteket, elfoglalták a Kiewtől jóval délkeletre fekvő Poltava városát. A bekeritési hadmüveleteket sikeresen végző német csapatok már szeptember tizenharmadikán találkoztak egymással, Kiewtől kétszáz kilométerre Keletre s az igy alkotott gyürüben négy szovjet hadseregre a teljes megsemmisülés vár. Ugyanakkor a német acélgyürüt alkotó, rendkivül ütőképes és páratlan lelkesedéssel küzdő csapatok, a kiewi körzetben, eredményes áttöréssel, eljutottak magáig Kiew városáig, melynek erődjén már a horogkeresztes lobogó leng. A keleti hadjárat ezzel ujabb nagyogó fejezetéhez érkezett el, melynek egyes részleteiről a Rador hirszolgálati iroda közlései alapján az alábbiakban számolunk be:

Páratlan lendülettel küzdenek a német csapatok

Berlinből jelenti a Rador: Az NTI a legutóbbi német harctéri jelentéssel kapcsolatban a következő részleteket közli: A kiewi körzetben elért teljes katonai siker fellebbentette a fátylolt egy szigoruan őrzött titokról. A Dnyeper alsó folyása és a Deszna közötti hadmüveletek fontossága napról-napra jobban kidomborodik. Most már meg lehet mondani, hogy

a négy szovjet hadsereg körüli német gyürü teljesen bezárult és már csak a bekeritett ellenséges hadseregek megsemmisitése van hátra.

Az augusztus végén megkezdődött bekeritő hadmüveleteket a Bialystoknál lefolyt csatával lehet összehasonlitani, de a jelenlegi hadmüveletek nagyobbszabásuak voltak és mivel nagyobb területen folytak, több időt is vettek igénybe. A hadmüveletek mintegy négy hét előtt kezdődtek és igazolták, hogy a német csapatok támadó ereje és harci akarata még éppen olyan friss, mint a háboru első napján. A hadmüveletek eddigi látható eredménye a következő:

1. Kiew teljes bekeritése.

2. A Budjeny-csoport négy hadseregének előrelátható megsemmisitése.

3. A Rundstädt- és Bock-hadseregek közötti front megszükülése.

Ezek a nagy sikerek, amelyekből a Kesselring tábornagy és Löhr tábornok parancsnoksága alatt álló légi erők is kivették részüket, lehetővé teszik a német csapatoknak uj döntő hadmozdulatok meginditását. Ezek a hadmüveletek ujabb sulyos problémák elé állitják a már erősen meggyengitett szovjet erőket.

Száz és száz ágyu lövi Szentpétervár erőditéseit

Berlinből jelenti a Rador: A Szentpétervár körüli harcokról egy szemtanu a következő részleteket ismertette: Az egyik német hadosztály által megtámadott erőditések két-három méter vastagságu vasbeton falakkal rendelkeznek. A tetejükön pedig a Maginot, Metaxas és Sztalin vonalhoz hasonlóan páncélkupolák vannak. A német hadosztály mégis elfoglalta a külső erőditéseket és utat vágott magának a volt orosz főváros felé. A most folyó csatában óriási hadianyagot vetettek harcba. Száz és száz ágyu bömböl szünet nélkül és az erőditésben levő ellenség pokoli órákat él át. A német ágyuk állandóan lövik az erőditéseket és valóságos acélesőt zuditanak azokra. A pokoli zajt még fokozzák a német repülőgépek motorjainak zugása. A légirajok egymásután dobják le bombáikat és a robbanások nyomán acél és cement repül a levegőbe. Csak egy német hadosztály körzetében néhány óra alatt ötven erőditményt pusztitottak el.

A SZLOVÁKIAI SZOVJET KÖVETSÉG IS AKNAMUNKÁT FOLYTATOTT

Pozsonyból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a hivatalos jelentés szerint a volt szovjet követség az ügynökök egész hadseregével rendelkezett. Ezek beutaztak egész Szlovákiát, hogy bolsevizálják a szlovák népet. Az ügynökök közül számosat letartóztattak.

Elhagyták Tokiót a szovjet diplomaták családtagjai

Tokióból jelenti az NTI, hogy a japán fővárosban pénteken tartott sajtóértekezleten a külügyminisztérium egyik magasrangu tisztviselője kijelentette, hogy Japán nem nézheti közömbösen a Vladivosztok felé irányuló kőolaj- és hadianyagszállitmányokat, bármilyen lobogó alatt közlekedő hajóval történjék is ez a szállitás.

Másik tokiói jelentés arról számol be, hogy Szmetanin tokiói szovjet nagykövet felesége, valamint a japán fővárosban müködő többi szovjet diplomata felesége és gyermekei pénteken hajón Vladivosztok felé indultak. A hajó nevét nem hozták nyilvánosságra. (Rador)

Mihez tartsa magát Roosevelt

Véget kell vetni minden kihivó lépésnek mely Amerika fiait háboruba sodorhatja

Hoover volt amerikai elnök kemény birálata Roosevelt politikájáról

Csikágóból jelentik: Hoover, az Északamerikai Egyesült Államok volt elnöke ujabb beszédet mondott a csikágói rádióban és ezuttal is hevesen birálta Roosevelt elnök politikáját, hangoztatva, hogy Amerika háborubalépése a Roosevelt által annyit hangoztatott „Szabadság és igazság" megcsufolása lenne. Az Egyesült Államok más eszközökkel is érvényesithetik jogaik védelmét, — mondotta Hoover, — anélkül hogy veszélyes övezeteket keresne fel az amerikai flotta s igy a kongresszus jóváhagyása nélkül feladná semlegességét és háboruba lépne.

Hoover szerint Rooseveltnek a következő irányelveket kellene követnie az Egyesült Államok szabadsága érdekében:

1. Megszüntetni más államok közvetlen megtámadását.

2. Oly politika érvényesitése, mely a magánkereskedelem tiszteletbentartásán alapul.

3. A demokráciák hathatós támogatása.

4, Megszüntetni minden kihivó intézkedést, mely Amerika fiait háboruba sodorhatja.

5. Háborus intézkedéseket ne foganatositsanak a kongresszus jóváhagyása nélkül.

Hoover szélesebbkörü kereskedelmi szabadság biztositását követeli a háborus hangulat leküzdésére. Befejezésül a volt köztársasági elnök hangoztatta, hogy ha az Egyesült Államok fiai hadba vonulnának, a háboru elhuzódna, az Egyesült Államok pedig államszocializmus kereteibe illeszkednének bele. (ESS).

Allerhandné Kelly Erzsébet
vizsgázott kozmetikus tanitványok teljes kiképzését, elméleti és gyakorlati előkészitését vizsgára vállalja. Feltétel négy középiskolai végzettség. Arad, Bulev. Gen. Dragalina 2, a Kultur-palotával szemben

Titkos szovjet vasutvonalat fedeztek fel a finn csapatok

Kopenhágából jelentik: Stockholmi jelentés szerint a finn csapatok észak-karéliai előrenyomulásuk során meglepetésre egy eddig ismeretlen szovjet vasutvonalat fedeztek fel. Ez a vonal Kantalahtitól a Fehér-tengerig vezet s Észak felé a petsamói finn-szovjet határvidékig terjed. Hosszusága kétszázötven kilométer. Ezt a vasutvonalat a bolsevisták titokban épitették és hivatalos térképeken nem tüntették fel. A finn katonák felfedezése nagy szenzációt keltett, mert a vasutvonalnak nagy hadászati jelentősége van. (Europapress).

Assisi Szent Ferenc emlékezete Aradon

Az aradi minorita plébániatemplomban a rend tagjai szerzetalapitójuknak, Assisi Szent Ferencnek napját, október 4-ét különös fénnyel ünnepelik meg ebben az esztendőben. A három nagy Ferences-család, a Ferencesek, Minoriták és Kapucinusok közös rendalapitója Assisi Szent Ferenc. 112-ik utóda a rend kormányzatában a római generális uj vezetőséget adván az erdélyi ősi Minorita Ferences Tartománynak ujból fölélédt lelkesedéssel akarják a Seraficus Atya gyermekei idézni alapitójuk szellemét, amiért is novénával (kilenc napi bevezető ájtatossággal) fogják aradi hiveik lelkét arra hangolni, hogy mint a szerafi szent lelki gyermekei közösségben a rendtagokkal készüljenek az ünnepre, amely Arad katolikusságának is ünnepe lesz. 1702-től iródnak az aradi minorita plébánia anyakönyvei, de ez időt meg előzően talán a hagyományból is kifelejtve dolgoztak ezen a helyen Szent Ferenc fiai a vallás, erkölcsös élet megalapozása és föllendítése terén. Az erőt, mely apostoli munkájukban lelkesitette őket, példaképüknek, Szent Ferencnek életéből meritették.

Erről az életről és annak mai napig élvezett gyümölcseiről fognak kilenc napon át az aradi minorita atyák megemlékezni. Szeptember 26-án pénteken este 7 órakor Vass Tibor dr. Szent Ferenc koráról beszél, 27-én Kröner Elemér dr. Szent Ferencet az embert állitja szemünk elé, 28-án Oláh Ferenc Szent Ferenc Isten szeretetét méltatja, 29-én P. Mezei Tibor Szent Ferenc felebaráti szeretét vázolja követendő példaként, 30-án P. Bogdán Virgil Szent Ferenc szegénységéről beszél, október 1-én P. Karácsonyi István Szent Ferenc örömteli önmegtagadását ismerteti, 2-án P. Molnár Ambrus Szent Ferenc és a munka cimmel mond beszédet 3-án P. Brunner Tibor beszél Szent Ferenc teremtmény-megbecsüléséről. Szent Ferenc ünnepén, vagyis október 4-én reggel 7 órakor P. Szalay Albert Szent Ferenc mint utmutató mond szentbeszédet, az ünnepélyes szentmisén pedig, amely 10 órakor P. Molnár Ambrus beszél és végül este 7 órakor P. Siszmann Gedeon Szent Ferenc rendjeit ismerteti.

Az esti ájtatosságok az egész kilenced alatt este 7 órakor kezdődnek, október 1-től egynegyed 7 órakor Rózsafüszér ájtatosság előzi meg a szentbeszédeket. Szent Ferenc napján és annak nyolcada alatt a templomban gyónást végző és áldozó hivek teljes bucsut nyerhetnek.

FORUM ARAD — Telefon 20-10 a nagyfilmek szinháza

Ma délelőtt 11-kor matiné

A szezon egyik kiemelkedő élfilmje! Egy trónörökös és egy pincérleány szerelmi története; Napjaink legbájosabb szerelmi meséje!

Amikor őfensége szeret

A főszerepekben

Jenny Jugo, Gustav Fröhlich

Müsoron kivül a legujabb 7. sz. háborus hiradó és 520 sz. UFA-hiradó.
Előadások 3, 5, 7·15 és 9·30 kor

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Rapp Károly (Arad)

A harmadik birodalom szociális intézményei

A szociális irányu tevékenység könnyebb megértése végett a német nemzeti szociálizmus alapelveiből a következő fontosabb elveket ragadom ki:

A szocializmus az általános jólétre törekvő munkát jelenti.

Ebben a munkában a nemzeti közösség minden tagja résztvesz, mindenki a maga helyén, magatartásával, erejének, képességének fejlesztésével és feláldozásával. A közösség kötelessége rendre megadni az egyén pozitiv felhasználásának szükséges feltételeit. Biztositania kell különösen az egyén hivatásos készségének kimüvelését és támogatnia kell az egyént az élet minden nehézségével szemben. Minden egyén állandóan a közösség védelme alatt áll. A népközösség tehát a szociális jogok gyakorlati biztositéka.

Ilyen értelemben, a német nemzeti sziciálizmus oly kérdés, mely az egész népet érinti, mely fejlődésében oly sokféle, mint a nemzeti élet megnyilvánulása. Eszerint a nemzet minden tagjának életmegnyilvánulásában

a közélet minden terén, a politikai, gazdasági és kulturális élet területén mindent a szociálizmus szempontjából kell értékelni.

A német nemzeti szociálizmus e totális magatartásában találjuk meg a harmadik birodalom fejlődésének, törekvéseinek és sikereinek magyarázatát.

Mit kiván a német nemzeti szociálizmus minden dolgozó közösségtől? A német munkafront által adott irányelvek csak általános alapelveket adnak, melyeket egy gondolat ural: az egyén és a közösség jólétének megteremtése. Nem egy réteg, hanem a népközösség széles rétegének jólétét hivatott elősegiteni. Nem látszateredményre, hanem az össznépre ható szociális eredmények elérésére törekszik. Minden dolgozó közösség „a munkabarátság", „üzemközösség szolidaritása" merev teoriákkal, meghatározott irányvonalakkal nem magyarázható, mert valami rendkivüli kiván végeredményben. A munkafront ellenőrző tevékenysége tehát nem irányelvek leadásában merül ki, hanem követelményében az elérendő munkateljesitmény által, a népi erő tényleges megerősödését kivánja szolgálni.

A német munkafront követelménye talán legjobban a következőképen vázolható: Erősitsd a munkás élniakarását, tartsd ébren érdeklődését az üzem iránt, fejleszd hivatásbeli képességeit, ápold egészségét, tartsd meg munkaszeretetét: akkor cselekszel szociálisan a legnemesebb értelemben, akkor nevezhetünk okos, előrelató és az eredményben biztos nemzetgazdásznak, akkor betöltöd azt a hivatást, amit nemzeti szociálista üzemi munkavezetésnek nevezünk.

Az az üzem érdemel kitüntetést, mely az üzemközösség gondolatát a legtökéletesebben megvalósitja.

Mintaüzem, jó példával elöljáró üzemvezető nélkül el sem képzelhető. A vállalkozó, aki megfelelő önnevelésen ment keresztül, csak annyit követelhet, kivánhat, amennyit kész a közösségnek is megadni. Minden tevékenységét a közösség jólétének gondja hassa át! Ezt irja elő az üzemi törvény.

Egy nemesség van: A munka nemessége

A szociális versenymunkában önként résztvevő mintaüzemek száma 1937. elején 84.000. Ha ezen üzemek mindegyike csak egy uj szociális elgondolással járult hozzá a meglevő szociális intézkedések számához, akkor is 84 ezres hatása vált érezhetővé. A háboru közepette a szociális mintaüzemek száma 272.763-ra emelkedett. Ekkor is 2500 uj üzemi orvost állitottak be, 3390 uj segélyhelyet létesitettek, 28.000 uj ápolónő nyert elhelyezést. Ezen kivül

4559 uj sportegyesület létesült.

2970 üzem gondoskodott arról, hogy különvonatok, autobuszjáratok és uj kerékpárutak utján az üzembe siető munkások időveszteség nélkül közlekedhessenek.2274 üzemben kantint állitottak fel, 7400-ban ételt adnak, 27.170 üzemben pedig lehetőséget nyujtanak az ételek felmelegitésére. Az összes szociális berendezésekre, melyeket a munka szépségének fogalma takar: a munkahelyek tisztasága, a jó világitás, öltöző-, fürdő-, szórakozó-helyekre, stb.-re kiadott összeg 227 millió márkára rug. Amióta nőket alkalmaztak nagyobb számban, 223 üzemben uj anyaotthont létesitettek, 972 helyen szociális üzemi munkásnőt alkalmaztak, akinek kötelessége a munkásasszonyokat tanácsal ellátni. 17.000 versenyüzem pénzzel támogatja a nősülni szándékozókat, az ujszülött gyermekeket fehérnemüvel látja el és hathatósan támogatja a többgyermekes munkáscsaládokat. 1938-ban az államvédelem érdekében szükségessé vált épitkezések dacára 1073 üzem 21 millió márka értékben 24.692 lakást épitett, ezek száma 1939. március 1-ig, mikor már szabaddá vált az épületanyag, 57.637-re emelkedett, 60,000.000 márka értékben. Ezenkivül 65 ezret megfelelően renováltak. Ezek többnyire 3—4 szobás, tágas, kertes lakások.

1933-tól 1939-ig 1,963.652 lakás épült.

Amint láthatjuk, a német nemzeti mintaüzemekben nem a gép, hanem az ember, a munka hordozója a központ és az emberi munkaerő fejlesztése és megtartása képezi a legfőbb gondot. Az uj Németország csak egy nemességet ismer, a munka nemességét. A nemzeti szociálizmus legfőbb gondja a közegészség ügye. Ennek feltétele

sporttelepek, klubh[illegible], munkáslakások épitése,

az egészségügyi vizsgálat, az üzemi uszómedence és mosdó, a balesetek megelőzése végett rácsok, lélekzőkészülékek alkalmazása, a világos, tágas és szép munkaterem és üdülő munkásotthonok, szanatóriumok létesitése.

E követelménynek megfelelően a munkatermeket és a munkásság szolgálatában álló összes felszereléseket, berendezéseket megujitották 85.901 üzemben a német munkafront akciója folytán, a szépség emelése érdekében.

Egészség, életerő és önbizalom a sport által

Az uj Németország a sportolást minden munkása számára lehetővé tette. Az 1940. évben a sportszervezeteknek „Erő, öröm utján" 20,698.439 munkás- és munkásnőtagja volt. A „Kraft durch Freude" által rendezett sportkurzusokon minden németnek alkalma van igen kis költség mellett minden sportág begyakorlására, megtanulására.

A „Kraft durch Freude" szervezete utján Németország gondoskodik munkaszünet idején munkásnépének hasznos szórakoztatásáról. Külön e célból épitett hajókon, amig annak lehetősége fennállott, 1—1 hétig tartó utra vitte a munkások nagy tömegét a norvég fjordokba, Görögországba, Itáliába és Tripoliszba, hogy megismerjék más országok szépségeit, jellegzetességeit, a népek szokásait, erkölcseit. Az öröm és a munka az életnek legfőbb energiái, elválhatatlanok. A „Kraft durch Freude" tengeri fürdő berendezései, mozgóképszinházai is, a munkaszünet idejében az üdülés, az energiák ujjaszületésének szolgálatában állanak. Minden, ami szép és jó, a nép szolgálatában áll. A nemzet az anyát és gyermekét igaz szeretettel övezi, otthonokat állit fel számukra. Ilyenirányu tevékenység elvégzésére minden faluban, városban utmutató és segitséget adó irodákat szerveztek.

AZ IFJUSÁG VÉDELME

Az ifjuság védelméről szól az 1938. április 30-án kelt törvény. E szerint a birodalmi kormány védelmezi és támogatja az ifjuságot, hogy produktivitásukat növelje.

A törvény főbb rendelkezései: 1. A gyermekmunka tilos. 2. Meghatározza az ifjuság munkaidejét; az éjjeli munka tilos. 3. Biztositja az ifjuság számára a szabadságot és annak alkalmas felhasználásáról gondoskodik. 4. Biztositja a szükséges szabadidőt a munkában való speciálózálódásra, a testnevelésre, egyéniségének kialakitására és politikai nevelésére.

Minden üzemben vannak oktatótermek az inasok számára.

A HIVATÁSOK SZAKSZERÜSITÉSE

Az uj Németországban sok alkalmat nyujtanak a munkásságnak arra, hogy kiegészitsék elméleti és gyakorlati ismeretüket. Milliónyi munkás, mester, segéd és inas tesz tanubizonyságot minden évben versenyeken az utolsó évben szakjukban tett előhaladásukról. . .

A NÉP KULTURÁJA

A harmadik birodalom minden állampolgárának megvan a lehetősége arra, hogy kiszélesitse ismereteit a mindennapi élet minden ágában. Konferenciákon és kurzusokon a résztvevők száma: 1938-ban 16.597 konferencián 2,325.126, 1939-ben 23.397 előadáson 3,218.349 vett részt. Az idegennyelvü kurzusokon 1938-ban 397.165, 1939-ben 1,270.628 résztvevő volt. A nemzeti szociálista forradalom összezuzta a társadalom régi kötelékeit és a munkásnép előtt megnyitotta a szinházat, koncerttermet és muzeumot. Közvetitette az egész népnek a német müvészetet minden formájában. Akárhol élnek és dolgoznak a munkások, mindenütt részeseivé lesznek a kulturális életnek és a nemzeti szellemnek.

A müvészet müvelése, támogatása nincsen korlátozva sem a szinházban, sem a muzeumban vagy koncertteremben. A vállalat, mely munkaidőben a munkának intézete, szabadidőben átalakul a müvészet templomává. Így valósitja meg a nemzeti szociálizmus a jelszót: „A müvészet a népé!" Az emlitett szociális intézkedések betetőzését jelenti az aggkori nyugdijbiztostiás mindenki számára.

A ZÁLOGHÁZ

a szegény emberek hitelintézete. Ha megszorulnak, odamennek kölcsönért, amelyre fedezetul valami ingóságot adnak. A város azzal a céllal csinálta meg annak idején a zálogházat, hogy a nincsteleneken segitsen. Attól is meg akarta őket óvni, hogy kicsike és nehezen szerzett holmijukat elkótyavetyéljék. Nemcsak azért létesitettek a zálogházat, hogy ott kisemberek kölcsönt kapjanak, de lehetővé is tették nekik, hogy később pénzhez jutva, zálogtárgyukat kiválthassák. Azért a zálogházban régtől fogva elv volt, hogy az elzálogositott tárgyra legfeljebb az érték felét adták kölcsönképpen.

Ez az elv uralkodik a városi zálogházban ma is, de még mindig a régi alapon. Nem azt nézik, hogy egyes tárgyak mennyit érnek most, hanem mennyi volt az értékük öt-tiz esztendő előtt.

Példákkal illusztráljuk ezt.

Valaki bevitte a jegygyürüjét, amelyet a tavaszon ezerkétszáz leiért vásárolt és amelynek értéke ma már jóval több. A zálogházban azonban kijelentették, hogy erre a gyürüre legfeljebb százötven leinyi kölcsönt adnak. Az illető meg volt szorulva és amire szüksége volt, azt százötven leiből, amelyből a zálogház még előre levonja a három havi kamatot, nem lehet megkapni. A gyürü tulajdonosa busan hagyta el a zálogház helyiségét, amelybe pedig reménykedve lépett be.

Egy állástalanná vált tisztviselőnő zálogba vitte arany karkötő óráját. Számlával igazolta, hogy a mult évben kétezerötszáz leiért vásárolta. Ma természetesen jóval többet ér. Kérte, hogy adjanak neki ezerötszáz lei kölcsönt, azonban hiába érvelt. Hatszáz leit igértek és csak nagynehezen adtak nyolcszázat.

A kirakatokban a márkás patefonok árait öt-ezerötszáz—hatezer leiel jelzik. Ilyen vadonatuj patefont akart egy fiatalember elzálogositani, mert meg kellett talpáltatni a cipőjét és a szabóval ki akarja forditani régi télikabátját. A hatezer lei értékü patefonra azonban nem akartak magasabb kölcsönt adni hatszáz leinél.

Másnap a fiatalember mesélte e sorok irójának, hogy hazavitte a patefont és sikerült azt kéz alatt kétezerháromszáz leiért eladni. Kénytelen volt ezzel az eladással, bárha tudja, hogy soha többé nem tud magának más patefont venni. Ha ellenben a zálogban legalább ezerötszáz leies kölcsönt kapott volna, idővel összekuporgatta volna a kiváltáshoz szükséges pénzt.

Több esetet is feljegyezhetnénk, mert figyeltünk és érdeklődtünk.

Jó és helyénvaló volna, ha a zálogház alkalmazkodnék a mai értékekhez és ezekhez arányositaná a kölcsönösszegeket. A régi skálához való ragaszkodás azt eredményezi, hogy a szegényemberek — miként a patefonos ifju tette — elkótyavetyélik holmijukat. A zálogháznak a régi szokáshoz és a régi értékekhez való merev ragaszkodása nem szolgálja a szegény emberek érdekeit. Meg is csappant a zálogház forgalma eme magatartása miatt. Máskor — különösen a hét utolsó napján — mindig zsufolt volt a zálogház kölcsöntkereső elzálogositókkal. Egyik legutóbbi szombaton alig fordult ott meg ember. Egy óra leforgása alatt hárman voltak. Más napokon még kevesebben fordulnak meg ott. A szegényemberek már rájöttek, hogy a zálogházban kapott kölcsönökkel nem tudják beszerezni azt, amit ennyi pénzzel évek előtt vehettek. Igy azután a zálogház helyet inkább egyenesen az öszerest keresik fel. Bár igy a visszaváltás reménye nélkül örökre bucsut kell mondaniok holmijuknak, de mégis annyit kapnak érte, amennyivel segithetnek magukon.

Ezért volna helyes, kivánatos és emberbaráti-lag üdvös, ha a zálog[illegible] a [illegible]dásoknál a tárgyak mai értékét néznék.

KOLUMBÁCSI

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A JUBILÁLÓ TANK

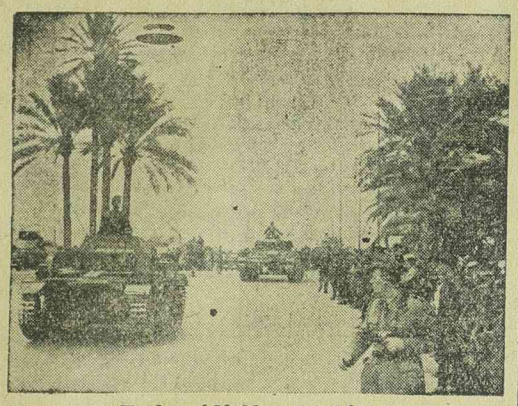

Tankparádé Olasz-Afrikában

Német páncélosok diszfelvonulása Serajevóban

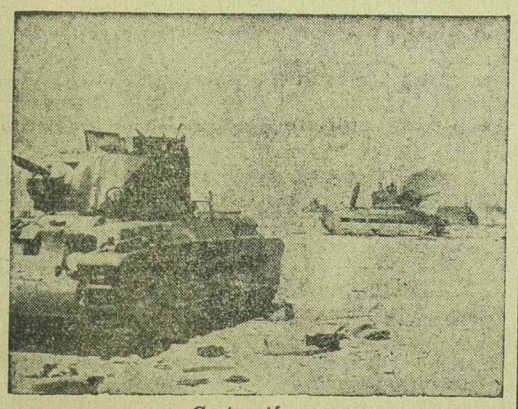

Csata után...

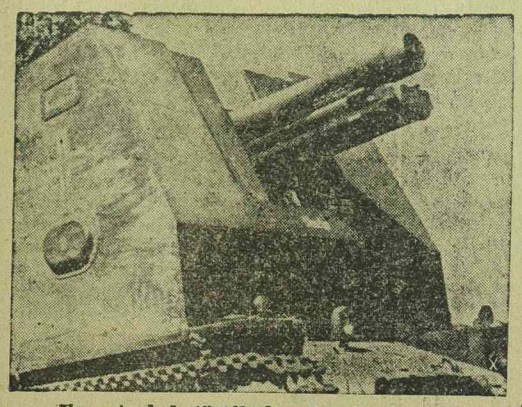

Ilyen tankok törték át a Maginot-vonalat

A modern hadviselés történetében korszakot jelentő harckocsi szeptember 15-én ünnepelte világrajöttének, pontosabban szólva alkalmaztatásának negyedszázados évfordulóját.

1916. szeptember 16-án a korareggeli órákban negyvenkilenc furcsa alkotmány közeledett a Somme mentén huzódó német állások felé. Tankok voltak. Az akkori német hadvezetőségnek nem állott módjában a váratlan meglepetéssel szemközt nézni és azért a tankok bemutatkozása várakozáson felüli volt, különösen, ami erkölcsi hatásukat illeti. Az angolok, akiknek tulajdonitható a harckocsik első használata, azonban mégis taktikai hibát követtek el. Nem számoltak azzal, hogy a pillanatnyilag rendelkezésre álló negyvenkilenc tankkal, bármilyen meglepetést is váltson ki megjelenésük, csak helyi sikert érhetnek el, ami valóban be is következett. Növelte a bibát az is, hogy a féltve őrzött titok magától értetődően napvilágra került. Pedig az ántánt-hadvezetőség fantasztikusabbnál fantasztikusabb ürügyeket talált ki a harckocsikkal folyó kisérletezés leplezésére.

Szerte azt hirdették, hogy az akkor még otromba alkotmányok kőolaj és vizszállitásra készülnek. Mivel pedig az ilyen járműveket angolul tanknak hivják, ez a név maradt a leginkább használatos, bár valamennyi nyelvben létezik az eredetileg francia ötlet alapján készült harckocsi elnevezés (franciául Char de Combat, németül Kampfwagen, olaszul Carro armato, románul car de lupta, stb.)

Estienne francia ezredes még 1915-ben megkezdte kisérletezéseit a harckocsival, de a francia hadvezetőség tartózkodó magatartása miatt a vállalkozó szellemü angolok készitették az első tankokat, illetve dobták tüzvonaba. Nyilvánvaló, hogy mint ismeretlen harcieszközt, alkotói morális eszköznek használták és ezért valóságos acélszörnyetegként hatottak. Az első világháboruban gyártott francia harckocsik meghaladták a nyolcvan tonnát, amelyet a gyakorlatban azóta sem utánoztak. Egyedül a szovjethadseregben vannak ilyen nehéz tankok, ezek azonban éppen rendkivül nagy suvolt és nehézségük miatt a különben is szörnyü rossz utakon nem váltották be a hozzájuk füzött reményeket.

Az 1915-ös tankoknál még nem ismerték a forgatható lőtoronyt és igy csak egy irányban tudtak tüzet nyitni. Ezen ugy igyekeztek segiteni, hogy minden lehető szögre rögzitettek ágyut, vagy géppfegyvert, de még igy is éppen elég holtszög maradt, ami erkölcsi hatásának csökkentése után fokozta sebezhetőségét.

Természetes, hogy a most használt tankok ugy gyorsaságban és hatósugarát illetően, mint tüzerőben és páncélzatban messze tulhaladják elődeiket. Igy például amig a Somme-menti harckocsik alig néhány kilométerrel cammogtak, ma már ötvenhatvan kilométert is megtesznek egy óra alatt. Hatósugarak az egykori tizennyolc kilométerrel szemben kétszázötvenre növekedett, de ugyanigy megváltozott a páncélzat vastagsága is: tiz miliméterről harminc miliméterre emelkedett. Felhasználásuk a huszonöt év alatt rengeteg változáson ment át. Régebben kizárólag a gyalogsági támadás támogatását szolgálták a tankok és mint ilyenek csupán tankezredek léteztek, most pedig — alkalom volt tapasztalni — a harckocsi hadosztályok teljesen önálló hadmüveleteket végeznek. Nem felejthető el azonban, hogy amilyen mértékben növekedett a tankok használata, ugyanolyan fontos kérdéssé nőtte ki magát az üzemanyag ellátás.

Estienne ezredes minden bizonnyal nem sejtette 1915-ben, milyen hallatlanul nagyjelentőségü és mennyire nagy horderejü az a „vizszállitó" jármü, amivel Saint Cyr-ben kezdett kisérletezni. Katonai szakirók szernt a harckocsik használata legalább olyan fordulópont a hadviselés történetében, mint Schwartz Bertholdnak, az egyszerü farences barátnak a találmánya, a puskapor.

A huszonöt év előtti hajnali órákban feltünt negyvenkilenc furcsa páncélalkotmány azóta nagykoru lett, pályafutása becsületére válna bárkinek... (Oc.)

Keresztül a havas nyirfaerdőn

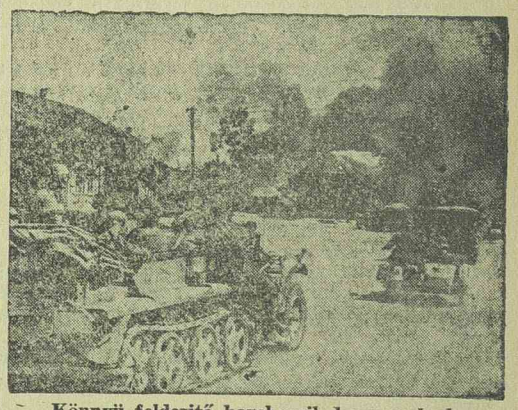

Könnyü felderitő harckocsik benyomulnak egy égő városba

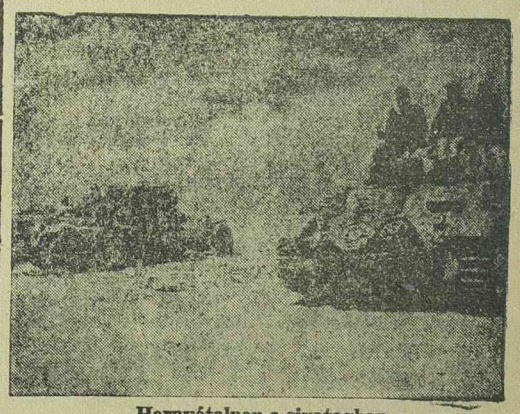

Hernyótalpon a sivatagban

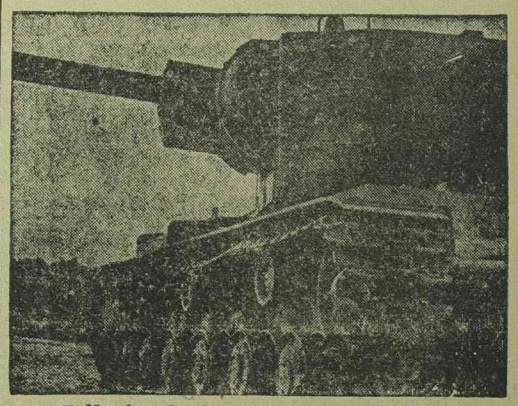

Zsákmányul ejtett szovjet páncélos óriás

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Aki az utolsó pillanatban tért haza Perzsiából...

Tűzimádókról, iráni fehéroroszok végzetéről és a saskeselyüknek kitett halottakról emlékezik meg egy timisoarai fiatalember

A világ érdeklődésének központjába került most Irán, az egykori Perzsia, amelyet rajtaütésszerüen angol és szovjetcsapatok szálltak meg s ahonnan ujabb és ujabb meglepő hirek érkeznek. Ez k a hirek forradalomról beszélnek és arról, hogy az ottani német alattvalókat ki kellett szolgáltatni a megszálló csapatok kezére. Események és átalakulások ezek, amelyek teljesen váratlanul érték az ottani lakosságot. Egy timişoarai fiatalember éppen most érkezett haza Iránból és ha a helyzetadta események konglomerátuma a messzi távolból valóságos pokolnak tünteti fel ma Iránt, ugy

ez a timişoarai férfi valóban a poklok kapujából menekült meg,

az utolsó pillanatban. Amint a török határra ért, a reákövetkező napon már értesült a szenzációs eseményekről, Irán megszállásáról.

NAGY IZGALOM VOLT TÖRÖKORSZÁGBAN...

A napokban hazatért timişoarai diplomás férfi nyolc-kilenc évig tartózkodott Iránban, egy nagy európai cég képviselőjeként. Váratlanul hagyta el az országot és utazását csakis az események okozták, holott a tulajdonképpeni események megindulása már nem is érte Iránban.

— Már hónapokkal ezelőtt szó esett Iránban a megszállás lehetőségéről, ami most valóra vált — emlékezik meg az eseményekről a hazatért. Hónapokkal ezelőtt, már Sziria esete idején került szóba és azóta is egyre tartotta magát.

A megszállást két ok készitette elő: a nyersanyag és a sztratégia.

Gyapot, ópium — amelynek Irán a világ egyik legnagyobb termelője — festék, bőrök, állati belek és a gumi különböző fajtái azok a kincsek, amelyekre a megszállók rá akarták tenni a kezüket és amelyeket mások elől el akartak vonni. A sztratégiai ok ismeretes. A Perzsa-öbölt a Kaspi-tóval mintegy ezernégyszáz kilóméternyi vasutvonal köti össze és a Karacskikötőn át Indiából tudják szállitani a csapatokat, a lőszert.

— Számos külföldi maradt ott Iránban — folytatta — és természetesen örülök, hogy megéreztem az alkalmas időt. Egyik diplomáciai ember utazása jutott tudomásomra és erre elhatároztam, hogy vele megyek... És jól tettem, mert másnapra, amikor a török határt elértem,

egy fiatal török tiszt már ujságolta a megszállást.

A rádióban hallotta. Nemsokára közölték a török ujságok is.

Elbeszélte aztán még, hogy az angol és orosz lépés Törökországban nagy izgalmat keltett.

Bekövetkezett természetesen azonnal a határ megerősitése is.

A vonaton végig mindenki csak az iráni eseményeket tárgyalta. A benyomása emellett az volt, hogy a törökök általában németbarátok. Diákok és katonatisztek, akikkel utközben beszélgetett, ilyeneknek mutatkoztak.

EGY BUCURESTII ZENEKAR IS OTTREKEDT

Ezután már több érdekes dolgot mondott el a fiatalember Iránról, s az iráni népről, valamint a háborus események kihatásairól, amelyek ott már jóideje érezhetők voltak. Az anyagelosztás ügyét már régebben kézbevette az állam Iránban és legutóbb nagy nehézségek mutatkoztak a cement-, fa- és vasellátásban. Finomabb épületfa az orosz importból került ki és az az orosz háboru kitörésekor megszakadt. Cementet azelőtt nagyrészt Jugoszláviából, angol kikötőkből és Japánból importáltak.

Három hatalmas vasutvonal volt épitkezés alatt.

Az egyik Teherán és Meched között, amelynek Afganisztánnal kellett volna összeköttetést teremtenie, a másik Teherán és Täblis között — Törökország felé — és a harmadik Teherán és Kermen Yest között, ez a nyersanyagok szállitása tekintetében volt fontos. A vonalak negyven százalékban már el is készültek. Utasunk utközben, Bulgáriában mintegy ötven vadonatuj vasuti kocsit látott: iráni rendelés Németországból. Ezt a szállitmányt, amely a Fekete-tengeren át irányult volna Perzsiába, utközben megállitották. A vasutépités valószinüleg megakadt most éppugy, mint a különböző nagy gyárak épitése. Készülőben volt gépfegyvergyár, repülőgépgyár, többfajta kötőszövő ipar, kohó.

A sah, aki születésére nézve teljesen egyszerü ember, kiváló képességekkel és meglátásokkal rendelkezik.

Az iráni ipar alapitója és fejlesztője ő és más szükségletet belföldi készitmények fedeznek. Mindez tiz év munkája volt. A nagy épitkezéseknél számos külföldit foglalkoztattak.

Iránban mintegy kétszáz román alattvaló maradt.

Ezek nagyobbára a vasutépitkezéseknél foglalatoskodtak, de van köztük kereskedő is. Ott maradt még egy Drescher nevü bucurestii zenekar és ennek tagjai sorában egy timisoarai fiatalember. Német állampolgár van Iránban vagy kétezer, bolgár három-négyezer, magyar hét-nyolcszáz. Valóban nem irigylendő annak az elég jelentős fehérorosz kolóniának a sorsa, amely Iránban vonta meg magát. Ezek az oroszok javarészt értékes emberek, intellektuelek, iparosok, kereskedők és mindig szorongva gondoltak a bekövetkezendőkre.

— Ha az angolok jönnek — mondogatták — utóvégre nem baj, de ha az oroszok jönnek, végünk van. Egyszerre betelik a végzetünk... A falhoz állitanak...

Van olyan is köztük, aki már perzsa állampolgárságot nyert. Volt egy vörös orosz kórház és ennek a közelébe sem mentek a fehéroroszok. A most hazaérkezett timisoarai fiatalembert két izben is gyógykezelték abban a kórházban, mert elismert malária specialistája volt az intézetnek és a Teheránba szakadt timisoarait ki is gyógyitotta a maláriából. Abban a kórházban többszörösen meg lehetett állapitani, hogy

az orosz intellektuel javarészt csak szinlegesen vörös... mert annak kell látszani.

Iránt a sah nagyban átalakitotta, modernizálta. A handseregnek Skoda-felszerelése van, de a kiképző tisztek egyrésze gyenge. Sokan még nem emelkedtek Reza sah Pahlevi nagyvonaluságának fokára. Egy időben Forth nevü magyar mérnök volt a sah épitésze. A szárnysegéd generális egy alkalommal felszólitotta a mérnököt, készitsen tervet Teheránnak vizvezetékkel és csatornázással való ellátására. A tervek elkészültek és ötszáz millió aranydollárba került vona a munka. Sokalta ezt a szárnysegéd. A mérnök erre megmagyarázta, hogy ennyi erő kell a levezetésre, aztán másik csővezetéken át a hegyekből jön friss viz.

— Két cső? — csodálkozott a sah adjutánsa. Majd a homlokára csapott, mint aki valami világraszóló felfedezést tett:

— Megvan! Minek kell kétféle vezeték? Egyszerüsitjük a dolgot és máris megoldottuk. Csináljunk csak egy csövet. Nappal a tiszta viz folyik ki belőle, éjjel meg levezeti a szennyvizet...

MAGYAR SIRFELIRATOK TEHERÁNBAN

Iránban bizonyára nagy lesz most a nyomor. Bárhogy is beszéltek a megszállás lehetőségéről, az országot mégis készületlenül érték az események. A belföldi gyárak például a cukorszükségletnek csak negyven százalékát fedezhetik, pedig teaivó országról van szó. Rengeteg teát isznak az emberek. Sok a katona és a hadsereg majd minden elérhető élelmiszerkészletet felvásárolt.

Egyébként a lakosság javarésze mohamedán.

Reza sah, akárcsak Kemál, külsőségekben is meg akarta mutatni, hogy az ország a haladás utjára tért. Beszüntette a fezt és a pahlevi — ellenzővel ellátott — sapkákat és a nőknek nem szabad elfályolozniok magukat. A sah ujitásai idején ugyancsak jól járt az európai kalappiac. Európai kalap kellett mindenképpen, bármilyen és bármibe kerül. Két év óta már kalapgyár is müködik Iránban. A lakosok közül mintegy hatezer család — a zoroaszterek — tüzimádó. Vallási törvényeik szerint ezek csak maguk közt házasodhatnak. Szertartásaikat idegen nem látogathatja. A tüzimádók nem temetik el a halottaikat, hanem

meghatározott helyre kikötik a hegyeken egy kőhöz,

hogy a saskeselyük falják fel őket. Ezek a madarak aztán bőségesen lakmároznak. Néha csak ugy rajzanak a saskeselyük, ilyenkor mindenki tudja, hogy sok volt a halott. 1935-ben sürü saskeselyü fellegeket lehetett látni, akkoriban a feketehimlő pusztitott az országban. Az európaiak a katolikus, vagy az amerikai protestáns temetőben temetkeznek.

A teheráni temetőben magyar nevekre is bukkan a látogató.

Néhány, a világháboru után odavetődött egykori hadifogoly földi maradványai nyugszanak ott. Vagy tiztizenöt ilyen sir van. A magyarok körében legutóbb akció is volt folyamatban, hogy ezeket a sirokat helyrehozzák és uj felirással látják el a fejfákat. Valószinüleg abba marad most ez az akció is, mert egyéb események kötik le az emberek idejét.

Schiff Béla

Dimitrie Danciu verseiből

Az Aradon élő, Dimitrie Danciu a fiatal erdélyi román költógeneráció egyik legkiválóbb tagja, akinek Solitudini cimü nemrégen megjelent verses kötetéből néhány költeményt Arnold Roth németre is leforditott.

Fölfelé

Utunk vad bércen fölfelé halad
Est árnyán át, mely szunnyad hid alatt.

Nehéz lábbal lomha perceket érünk,
Fehér cimerrel jár elől vezérünk.

Sorsunk jeltelen rengetegbe tart,
Nyögeti sarunk lenn a rőt avart.

Nem jő senki üzni vagy ösztökélni,
S ki tudja, mikor fogunk célhoz érni...

Fehér akác

Fehér akácnak ága hallgatag
hajlik örömöm s bánatom fölébe,
mint könnyü szélben, lassan hullanak
a nehéz szirmok, szempillámhoz érve.

Hosszu meséknek lusta árnya föd,
álomba lankaszt csermelyek imája,
rögre s napégett arcra keszkenőt
sző a lágy hold pihentető sugára.

Álmom örvénye mély és elragad,
ne tudjon rólam többé senkisem...
Fehér akácnak ága hallgatag
legyen az éjben hószin mécsesem.

Forditotta: GÁLDI LÁSZLÓ dr.

Izgalmas halászat két megszökött liba után

Szokatlan kalandra indult a napokban az a két liba, amely egy szerény gyárvárosi polgár tulajdonát képezi a Bega mellett. A két liba a folyó partján napozott, majd beereszkedett a vizbe, amely számukra bizonyára a tenger arányaiban bontakozott ki. Usztak-usztak a vizen lefelé mindig tovább és tovább, elfeledkezve róla, hogy ők tulajdonképpen egy polgári háztartás felette értékes tartozékai. De mennyire értékesek manapság, mert egy pár liba ezer leinél is többe kerül. Elképzelhető tehát a háznép megdöbbenése, ahogy mindjobban távolódni látták a két mükedvelő hattyut. Ezek pedig ugy uszkáltak a Bega azurosnak nem mondható vizén lefelé, mintha nem is lett volna szándékukban soha többé visszatérni.

Lett erre nagy ribillió, hivogatták vissza a szökevényeket, de ezek csak usztak tovább. Nemsokára megelevenedett az egész környék, a Bega mindkét partján önkéntes csapatok alakultak, amelyek kőzáporral akarták a libákat a vizből kihajtani. Ezek erre a Bega közepére mentek és nem nagyon zavartatták magukat. Igy értek el a szövőgyár melletti hidig, ahol már jelentős nézőközönség tömörült a kivételes látványosság örömére. Közben jött már lélekszakadva a háznép is, kosarakkal felszerelve, hogy esetleg azokkal halásszák ki a libákat. A kosarakat zsinegre kötötték és ugy eresztették le a hidon, mialatt a hidnak mindkét oldalról szaporán dolgoztak a kavicsos bombavetők, hogy elzárják a további vonulás utját. Ekkorára már vagy száz ember állott a hidon, elragadtatással szemlélve az izgalmas müveletet. Még az sem zavarta őket gyönyörüségükben, hogy ráadásul keresztül galoppozott a hidon egy elszabadult ló.

Minden figyelem a libahalászatra összpontosult. A kosáreregetők igyekeztek a libákat elfogni, de azok minduntalan kisiklottak a fortély elől. A szemlélők viszont igyekeztek a libákat lelkes biztatásokkal jobb belátásra birni. Valahányszor a kosár közelükbe került, kedveskedően mondogatták, — jön a liba, jön, jön. A liba azonban ahelyett hogy jött volna, elment. Talán még most is tartana a libahalászat, ha végül is az állatok maguk nem ébredtek volna jobb belátásra. Egyszerre ugyanis megfordultak és szépen uszni kezdtek hazafelé. Erre a háziaknak is megvolt az örömük, a Bega vidékének népe pedig nagyszerüen szórakozott. Nem kevésbbé, mint mi egy kivételesen szép szini előadás vagy hangverseny alkalmából, amelyről a kritikus azt irja, hogy a közönség egy feledhetetlen élmény emlékével távozott.

Öszikabátokat, ruhákat fest, tisztít
KNAPP
modernül berendezett vállalata
ARAD, Str. Bratianu 2-4 sz. (Minorita-palota, Episcopul Radu 9 szám)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

MEDVECZKY BELLA

BOSSZU

— Igy történt, tanár ur. Köszönöm, hogy türelmesen végighallgatta az életem történetét. Most segitsen rajtam.

Az orvosprofesszor hosszan nézett a férfi sápadt, feldult arcába.

— A története nem is olyan sulyos — mondta végre megnyugtató hangon. — Ön elhagyta a nőt, akit forrón szeretett és aki forrón szerette önt. Mégis elhagyta szeszélyből, kalandvágyból, elment és mire ráeszmélt, hogy mégsem tud nélküle élni, visszasietett hozzá . . . az asszony eltünt, elveszett örökre a szemei elől. Ugy-e igy történt? Megbocsát, de ez az ön szerint olyan sulyos tragédia eléggé hétköznapi eset.

A másik bolintott.

— És amint peregtek az évek — folytatta az orvos nyugodtan — egyre erősebb lett ez a félelme. A szerelem vad vágyódása összekeveredett gyilkos, kétségbeesett rettegésével. A bosszu Damokles-kardját érezte egyre a feje felett Nem tudott szabadulni a szörnyü gondolattól, hogy már a háta mögött van a felemelt kéz . . . halálos csapásra készen áll már az imádott nő és a tőrnek éles pengéje markolatig szalad az ön reszkető testébe . . . Évek óta üldözi ez az érzés. Ennek a hátulról leselkedő halálnak borzalma. Hiába volt minden. Az utcára sem mer már kimenni, minden halk nesz megdermeszti szivét. A szobájában csak falhoz lapulva, feszülten figyelve mer állni. Ugy érzi, hogy a hideg téglákon át is eléri a gyilkoló tőr!. . . És mégis várja a nőt. Remegve, vágyódva. kinlódva és reszketve. . . várja! De amikor ugy érezte, hogy már elsüllyed félelmének és gyötrő vágyódásának hullámaiban, akkor hirtelen iderohant hozzánk, most a mi segitségünket kéri, intézetünknek védelmében bizakodik. Azt hiszem, helyesen foglaltam össze az egész előadását. És megnyugtathatom, hogy jól számitott. A különszoba rendelkezésére áll

A professzor felállt. Az ápoló felé biccentett, aki csendesen lépett a férfi mellé.

De a sápadtarcu férfi továbbra is csak mereven bámult maga elé.

— Nos, uram? Azt hiszem, hogy megértettük egymást és jóbarátságban leszünk — mondta bucsuzóul az orvos.

A másik felkapta a fejét.

— Nekem nem kell az ön barátsága és megértése, tanár ur — kiáltotta hirtelen indulattal. — Én azt akarom, hogy gyógyitsanak meg.

— Kérem . . . csak nyugodtan. Ne izgassa fel magát. Meg fogom gyógyitani. De ebben önnek is segitségemre kell lennie. Ne gondoljon többé a nőre. Érezze, tudja biztosan, hogy ide nem jöhet be senki, az üldözője nem tud átvergődni intézetünk kőfalán. Jó éjszakát, uram. Aludjon nyugodtan.

A sápadt férfi lassan hagyta el a szobát. Lehajtott fejjel ment az ápoló mellett. De hirtelen felfigyelt.

— Nem hallott semmit? — kérdezte.

— Nem.

— Mintha valaki jönne utánunk . . .

— Nincs itt senki. A saját lépteink kongását hallja a kihalt folyosón. Egyedül vagyunk A betegek már alszanak.

— Alszanak . . igen . . . — bólintott szórakozottan a másik.

Elérték az egyszerü kis szoba nyitott ajtaját.

— A csomagjait már elhelyeztem, uram — mondta az ápoló. — A professzor urnak igazán kegye, hogy behozhatta a könyveit, ruháit, apróságait. Kicsomagoljak?

— Igen — mormolta a férfi.

Az ápoló a bő borravaló reményében buzgón rendezgette a ruhákat, könyveket. Közben a férfi leült az asztal mellé. Aggódva pillantott körül.

— Ide nem jöhet be senki? — kérdezte suttogva.

— Senki a világon.

— Az ajtó nyitvamarad?

— Ha akarja, bezárhatom . . . kivülről. Én itt alszom a folyosón.

— Az jó. De azért csak zárja be az ajtót.

Maga elé bámult.

— Kicsomagoltam — figyelmeztette a másik. — Tessék lefeküdni.

— Hol a kép? — rezzent fel a férfi.

— A kép? Az aranykeretes? A bőröndben hagytam. Ugyan minek is hozta magával az ur? — érdeklődött az ápoló.

— El kellett hoznom! — suttogta a férfi és bizalmasan hozzáfüzte: — A szerelmem fényképe. Az egyetlen nőé, akit szerettem, forrón szerettem és azt akarom, ha idejön, lássa, milyen nagy szerelemmel őrzöm emlékét . . . akkor talán nem is fog bántani . .

— Bántani akarja?

— Elhagytam . . . és most meg akar ölni.

— Ugyan! Hová gondol? — nevetett fel a fiatal ápoló. — Nyugodtan alhat. Ide nem jöhet be senki. De hová tegyem a képet?

— Akassza az ágyam fölé. A bőröndben szög is van. Akassza csak fel.

— Ma este dörömböljek?

— Kell. Gyorsan. Talán ez lesz a menekülésem.

Az ápoló vállat vont és felakasztotta a képet. Nyugodtan elköszönt és kivülről lezárta az ajtót

Mély csend borult a nagy épületre. A távoli szobák párnázott ajtaján át nem szürődött ki a dühöngők vészes sirása és sikoltása.

A férfi felállott. Elégedetten tekintet körül.

— Milyen okos gondolat volt tőlem, hogy idejöttem — mosolygott magában — Itt senki sem fog keresni. Ki is gondolna arra, hogy az őrültek házában keresek menedéket? Végre kipihenhetem és kialudhatom magamat Nem kell félnem semmitől.

De azért betekintett az ágy alá, bekémlelt a szekrénybe is. Az ajtókilincset próbálgatta. Zárva. Kint vigyáz az ápoló. Gyorsan levetkőzött és bebujt a hideg ágyba.

— Lizám — suttogta, de elakadt a hangja és szorongva tekintett fel a képre. Valami válaszra várt, de csönd volt.

— Kedvesem — kezdte ujra a sápadtarcu férfi — hidd el, hogy még most is halálosan szeretlek. Ha kellene, meg is halnék érted . . . de csak ne a te kezed által. Miért üldözöl? Miért leselkedsz utánam, miért akarsz megölni? Igaz . . . a bünöm sulyos. Nem mondtam el mindent az orvosnak. Nem mondtam el, hogy a feleségem voltál, titokban leltél a feleségem és akkor hagytalak el, amikor már boldog reménykedéssel vártad gyermekedet. Oh. . . és ezzel a gyermekkel tüntél el örökre. Nem mondtam el azt sem, hogy nemcsak a te lépteid követnek évek óta könyörtelenül, hanem a bosszu után lihegő gyermekünk apró léptei is ott kopognak a hátam mögött. . . Micsoda szörnyü kin ez! Ne üldözzetek! Hiszen vágyódó szerelemmel várlak benneteket. És élni szeretnék, élni veletek!

Görcsösen egymásba kulcsolt kezét a kép felé emelte. Kereste a megenyhült pilantást annak a néma asszonynak sötét szemei mélyén, de azok a szemek csak egyforma titokzatos, fátyolos tekintettel néztek maguk elé . . .

— Nem baj . . . nem baj . . . — tördelte. — Meg fog békülni végre . . . És ide ugysem jöhet. Egyedül vagyok, szegény üldözött vad, egyedül az őrültek között. De az őrültek békés emberek. Halott emberek. Csak élők erőszakosak, ártalmasak, egymás békéjére leselkedők. Liza nem ér el. Gyilkos keze nem talál itt rám, de a szerelme talán mégis meglátogatja szegény beteg szivemet és meghocsát . . .

A falhoz lapulva feküdt az ágyban. Fájó szemmel tekintett a villanykörte vakitó fényébe. De egyre egy asszony halvány árnyképe vibrált kitágult tekintete előtt . . . rémülten nézte, reszketve várta, de az ólmos fáradság győzött felette . . . már csak a halk, koppanó lépteket hallotta . . . azután elaludt.

Reggel az ápoló felnyitotta a cella ajtaját. A férfi a falhoz lapulva feküdt az ágyban, a fehér párnákat vér áztatta. A sápadt, feldult arcból üveges rémülettel meredtek a kitágult szemek maguk elé, a halántékon mély seb huzódott végig . . .

Az imádott üldözőnek az arcképe lezuhant a falról, a szög nem volt elég erős, meglazult és a sulyos aranykeret éle behasitotta a sápadt homlokot. Ott feküdt az ágyon a fehérarcu asszony arcképe is és mintha megkönnyebbülten nézett volna a semmibe mély, titokzatos, sötét szemeivel.

MOSOLYGÓ FEJFÁK

Korhadt fakeresztekről és omladozó emlékkövekről összegyüjtött különös sirfeliratok

Harminc évnél hosszabb idő - óta gyüjtömgyüjtögetem az emberi elme tréfás megnyilvánulásainak maradandó bizonyitékait. Furcsa gyüjteményem egyik osztálya „Különös sirfeliratok“ jelzésü boritékokban hever a polcokon. Különböző országrészek falusi temetőiben szedtem össze e sirfeliratokat, korhadt fakeresztekről és omladozó emlékkövekről, azért, hogy megmentsem azokat az elfeledéstől. Van belőlük vagy ezer. Egy részüket előző esztendők folyamán már három cikkben ismertettem a Déli Hirlap olvasóival.

Egyik esős délutánon, amikor a salzkammergutszerü szünetnélküli zuhogás megakadályozott a sétában és beszorultam irószobámba, ismét elővettem a sirfeliratos boritékokat. Akkor az az ötletem támadt, hogy a feliratokat az elhunytak neme, kora és foglalkozása szerint alcsoportokba osztom. Eme matatásom közben külön raktam néhány főfoglalkozástjelző sirfeliratot. Ezeket alább közlöm..

Falusi mészárosmester sirján ékeskedett ez a verses fölirás:

Ökröket taglózott,
Halál őt taglózta,
Mészáros és ötven éves
Volt jó Nagypál Jóska.

Viszont az egyszerü kovács ezt a rigmust kapta:

Kis Mihály mint kovács nagy volt,
De kicsi lett, ahogy elpatkolt

Nem kell magyarázat a halott foglalkozását illetőleg a következő sirfeliraton:

Elszakadt a Máté János
Életének fonala,
Letette a tüt s a gyüszüt,
Mikor egy nap meghala.

Szellemesen alkalmazza a régi közmondást egy fejfára szegezett táblán olvasható elmosódott irás:

Aki másnak vermet ás,
Maga esik bele,
Sirásó volt Nagy Antal
És ez történt vele.

A borát vizező falusi korcsmároson ezzel a felirattal állott bosszut az őt tulélő asztalos:

Itt nyugszik az öreg Tóth
János, aki kocsmáros vót,
Negyven évig kutvizet mért,
De bort is tett bele azért.

Amikor meghalt Abádszalókon a kántor, ezt a sirfeliratot kapta hiveitől:

Halál ellen nincs orvosság,
Temetésen zengte,
Hej, ha volna, Joó Pal kántor
Még életben lenne.

A részeges kalaposmester emlékét őrzi ez a sirvers:

Itt nyugszik Szabados
Pál, ki volt kalapos
És gyakran kapatos,
Kocsmában mulatott,
Halál jött s rácsapott,
Nem gyárt több kalapot.

Ugylátszik, hogy a sirfeliratokban előszeretettel rögzitették meg az iparosok italszeretetét. Erről tanuskodik a következő sirvers is:

E sirkövet emelték Kiss Benedek polgárnak,
Kinek jól ment a sora Foldon mint szélmolnárnak
Felöntött a garatra és bele is halt abba,
Mámorosan bebukott malombeli garatba.

Egy kőmives következő sirfelirat alatt várja a feltámadást:

Kiss István épitett lakást mindig másnak,
Isten jóvoltából örvend itt lakásnak.

Bognármester elmulását jelenti e felirat:

Falusi bognár volt életében vén Szél
Mátyás, de egy este megütötte a szél,
Elte szekerének kiesett kereke,
Hült testét elnyelte a sirnak feneke.

Verekedés áldozata lett a falusi varga és ezt igy zengi sirfelirata:

Jó varga volt Varga Menyhért,
Ötven évnél többet nem ért,
Dikicselte szomszéd fia,
Igy halt meg egy csizmadia.

Eszünkbe jut a közmondás a kutra járó korsóról, amikor a következő sirató rigmust olvassuk:

Koporsókat gyártott másnak
Bikk János, mig asztalos vót,
Mikor halott lett belőle,
Más csinált neki koporsót.

A falu ácsmestere is baleset következtében veszttette életét és ezt a sirfelirat igy beszéli az utókornak:

Látta a sok szálkát, mit fejszével vágott,
De tetőről csuszó gerendát nem látott,
Nem is káromkodott mérgében ez egyszer,
Némán halt Vastag György jó derék ácsmester.

Végezetül iktassuk még ide a falusi plébános sirjának feliratát, amely igy szól:

Tisztelendő Kepecs Ferenc, amig csak tehette,
A hiveit, kik meghaltak, ide kisérgette,
Mostan meg az élő hivek őt kisérték ide,
Itthagyták és hazamentek innen egyszeribe.

Lesz idő, amikor mindnyájan, akik ezeken a derüs sirfeliratokon most mosolygunk, magunk is földbe térünk. Milyen lesz a sirhantunk fölött a felirat? Azt majd mások olvassák.

FÉLEGYHÁZI ANDRÁS

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Timişoara, I. Bratianu-tér 3.
Telefon: 28—10.
Aradi szerkesztő: Babuczay György
Eminescu-utca 8. Telefon 17—11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön házhoz való kézbesitéssel együtt havonta [illegible] lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyárakn[illegible], vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendes előfizetési dij kétszerese.

Rémhir a békében

Még a Notesz középiskolai uralma idején történt, hogy egyik gimnáziumban a felsős diákok roppant kivancsiságot érezve szigóru latin tanárjuk osztályozása iránt, meg akarták szerezni a professzor ur érdemjegy-könyvecskéjét és meg is szerezték. A sajnálatraméltó csinytevés igy folyt le: Egyik felsős diák rávett egy alsóst, aki arcát, ha akarta, a felisr erhetetlenségig el tudta változtatni, hogy alkalmas pillanatban, tehát amikor az igazgató ur nincs jelen az intézetben s az őt helyettesitő latin professzor a tanáriban egyedül dolgozatokat javit, szóval egy ilyen kedvező időben kopogtasson be hozzá és közölje véle, hogy a főigazgató ur a földszinten várja. A kis diák remekül játszotta szerepét, egy beijedt, mulya diákot alakitott s ostoba viseletével ugy felizgatta a tanár urat, hogy noteszét az asztalon feledve elrohant a főigazgató fogadására. A diákok éppen erre az ideges feledékenységre számitottak és a latin tanár távozása után besétálva a tanáriba kényelmesen kiirták a kalkulusokat...

Mondani sem kell, hogy a főigazgató jelenléte célzatos kitalálás volt s a vakmeró csiny napokig lázas izgalomban tartotta az egész tanintézetet. Bár az igazgató érthető okból bizalmasan kezelte a kinos ügyet, erősen keresték a bünösöket, de a kis diák olyan jól játszotta szerepét, ugy elváltoztatta arcát, hogy a kijátszott professzor nem tudta felismerni a sok tanuló között...

Hogy miért jutott most eszembe ez a kis diáktörténet, annak mélyen járó oka van. A diákoknak annak idején megtiltották,hogy tovább adják a kellemetlen esetet, amelyről egymás között is tilos volt említést tenni s igy az hova-tovább teljesen szabályos rémhirré növekett, helyesebben torzult, akárcsak a maiak... Jól emlékezem, a legvadabb hirváltozata ez volt:

Három álarcos diák berohant a tanári szobába s a latin tanár urat megfogták, leteperték a padlóra s revolverrel kényszeritették, hogy a sok rossz kalkulust jóra javitsa s midőn ez hősies ellenállás után megtörtént (a tanár ur — mondotta akkoriban a diák-humor — ugy küzdött a szekundákért, mint egy csibéit védelmező kotlós) összekötözték és hirtelen eltüntek, mert garabonciás diákok voltak...

Mint látjuk, a békében is keletkeznek rémhirek s ezek akkor is, csakugy mint ma, a lélektan szabályai szerint szövődtek valami különösen gubancos mintá[illegible]. Egy hosszu ember-lánc dolgozik rajtuk hihetetlen fantáziával, de minden józan önfegyelem nélkül...

Ha összehasonlitjuk egy ilyen mai hirszövődményt a régi diákok fantáziájából kelt rémhirrel, minden esetre az utóbbinak adhatjuk oda elnéző rokonszenvünket, mig amazoktól megvetéssel fordulunk el, mert ami vad fantázia van a diák-rémhirben, az legalább — egészséges...

Bérczy Lajos.

— **A kóburgi herceg kihallgatása Antonescu miniszterelnökhelyettesnél.** Bucureştiből jelenti a Rador: Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes kihallgatáson fogadta a kóburgi herceget, a német Vörös Kereszt elnökét és Killinger báró bucureştii német követet.

— **A belügyminiszter Aiudon.** Aiudról jelentik: Popescu tábornok, belügyminiszter ellenőrző látogatást tett Aiudon s ennek során felkereste az állami és városi hatóságokat. A belügyminiszter ugy a rendőrségen, mint a városházán közigazgatási utasításokat adott és tájékoztatással szolgált egyes sürgőebb kérdésekben.

— **Szabadon küldhető téli holmi a katonák számára.** Bucureştiből jelenti a Rador a nagyvezérkar következő közleményét: A kezdődő hideg időjárásra való tekintettel a hadműveleti területeken levő tisztek és katonák részére szabadon küldhető téli holmi (kesztyü, harisnya stb.). A küldendő csomagok sulya nem haladhatja meg az öt kilógrammot.

— **A közegészségügyi miniszter látogatása Caransebesen.** Tomescu dr. közegészségügyi miniszter ellenőrző szemle utja során Caransebesen megtekintette az állami kórházat, majd a város egyéb közegészségügyi intézményeit.

Ratifikálták a román-bolgár vasuti egyezményt. A hivatalos lapban most megjelent rendelettörvény ratifikálja az 1941 április 5-én Szófiában aláirt román-bolgár vasuti egyezményt és a kiegészitő jegyzőkönyvet.

Bulgária gazdasági tárgyalásai. A közeli napokban Szófiában bolgár-német, bolgár-olasz, bolgár-horvát és bolgár-svájci gazdasági tárgyalások indulnak. Németországgal a tárgyalások szeptember 21-én kezdődnek, mig Olaszországgal és Svájccal a hónap utolsó napjaiban.

— **Nincsen uj a Nap alatt.** Ismeretes, hogy a személyazonosság pontos és kétségtelen megállapitására — különösen a modern rendőrség bünügyi szolgálatában — az ujjlenyomatot használják. Megállapitást nyert ugyanis, hogy nincs a világon két olyan ember, akiknek ujjlenyomata, jobban mondva az ujj bőrfelületén lévő hullámvonalai megegyeznének. Az ujjlenyomat már számtalan bünügyről rántotta le a titokzatosság leplét és az emberiség általában ugy tekinti ezt a korszakalkotó felfedezést, mint valami nagy eseményt, amiről azelőtt álmodni se mertek az emberek. Pedig most derült ki, hogy az ujjlenyomat használata nem egészen uj keletü. A kinaiak már kétezer évvel ezelőtt aláirás helyett használták a hüvelykujj lenyomatát. Például a házasságkötésnél, ahol a felek puha agyagba nyomott hüvelykujjal hitelesitették a szerződést. Az agyagot kiégették és az egyházi hatóságok megőrizték. az őskinai városok lakosságát is az ujjlenyomatok alapján tartották nyilván.

— **Elfogott bünöző.** Valea Stanciului doljmegyei község csendőrsége letartóztatta Ion M. Tica bünözőt, aki Ciuta Tudor, Horezul Poenari községbeli lakos ellen büncselekményt követett el. A vétkest az ügyészségre vitték.

— **A legkisebb égitest.** Delporte nevü kis bolygó az eddig ismert égitestek között a legkisebb. A csillag átmerője mindössze 1/3-ad mérföld (kb. 550 méter), sulya a 470 millió tonnát is alig haladja meg, vagyis nem több egy közönséges nagyságu hegy sulyánál. A csillag távolsága a Földtől 2—3 millió kilóméter között mozog. Naprendszerünk eme legkisebb bolygója pályájának alakja teljesen megegyezik a földipálya sikjával. Természetesen csak a legerősebb csillagászati távcsövekkel látható ez a csillag.

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztitó, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfuvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyujt. Egy doboz ára 30 lei. Minden városi és vidéki gyógyszertárban és drogériában kapható.

— **Melegviz tusfürdőnek.** Kislakásokban kádfürdő helyett többnyire álló tusfürdőt szerelünk. Ehhez a melegvizet kis elektromos melegviz tartály szolgáltatja. Erre a célra a berlini AEG tiz literes porcelán melegviz tartályt készit,amelybe a háromezer voltos ugynevezett Istra-hevitőpálcák vannak bepitve. Ezen az uton óránkint több állófürdőt készithetünk. Nem kell tartani a beforrásoktól és ezen felül az egész berendezés rendkivül gazdaságos, mert a viz felmelegitéséhez mindössze tizenhárom perc szükséges. A tartály meleg vizét egy keverőelem vezetéki vizzel vegyiti és a meleg viz tartály mindig olyan mennyiségü vizet szállit, hogy egy öt-hat perces fürdőhöz harmincöt fokos melegviz álljon rendelkezésre. Tizennégy leies áramlás mellett egy ilyen fürdő tizenkét leibe kerül.

— **Sportoló állatok.** Hogy a játék és mókázás, — különösen a kölyökkorban — éppen olyan gyakori szerepet játszik az állatok életében, mint az emberek életében, eléggé ismert dolog. De arról, hogy az állatok a játékot sokszor sportszerüen üzik, eddig alig hallottunk. A bécsi állatpszihológiai intézetben végzett kutatások alapján Hartmann hires természettudós, az évek során érdekes adatokat közölt az állatok sportéletéből. Többek között megfigyelte, hogy a zergék éppen olyan boldogan szánkóznak le saját hátsó lábaikon guggolva a lejtős hómezőkön, mint a legszenvedélyesebb ródlizók. Ezt a szánkózási müveletet a megfigyelt zergecsalád napokon keresztül ismételte ugyanazon a helyen. Hasonló esetet figyelt meg Hartmann Borneo szigetén is, ahol a majmok szabályszerü futó és mászó versenyeket rendeztek, de látott Afrikában zsiráf futóversenyt is, amikor az állatok tisztán sportkedvtelésből, ugyanazt a távolságot ötször futották oda és vissza, testedzés céljából. Ezek a megfigyelések Hartmann szerint teljesen uj alapokra helyezik az állatpszihológia eddigi ismereteit.

— **Ahol füttyszó helyettesiti a telefont.** A Kanári szigetekhez tartozó Gomera lakossága az egymással való érintkezésben előszeretettel használja a füttyjeleket. A szigetlakóknak honyolult füttyjelük van, mely már több évszázados hagyományra tekinthet vissza. Gomeria lakossága a „Füttyrendszer" segitségével hatvan kilóméter távolságra is válthat üzenetet, egy óra leforgása alatt.

Megszünt a „Nyugat"

A Nyugat cimü folyóirat harmincnégy esztendei megjelenés után megszünt. A század elején alapitott revue az irás minden ágát felölelte számos rovataiban egyaránt otthonra lelt regény, vers, történelem, szociális irányu cikkek, esszék és politikai irások. Annak idején, 1908-ban, amikor megindult Osvát Ernő volt szerkesztője és megszervezője, majd csakhamar egyre nagyobb számban találkoztunk hasábjain a magyar tollforgatók kiválóságaival. Ady Endre költeményei voltak a folyóirat legszenzációsabb értékei és egymásután szólaltak meg Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Tóth Árpád, Karinthy Frigyes, Kaffka Margit és a többiek, akik uj szint adtak a magyar irásnak. Az idők folyamán aztán ahogy a régiek eltüntek és az ujak jöttek, a Nyugat irói nemzedéke fokról fokra kicserélődött és az egész folyóirat átmódosult, egységesült. Harmincnégy esztendeig élt a Nyugat és most, hogy megszünt, nem mondható, hogy aggkori erőtlenségben ért volna véget, mint annyi meg annyi más irás. Babits Mihály halálának órájában magától megszünt a Nyugat, mert megjelenésének engedélye Babits személyéhez füződött. A három évtizedes Nyugat példányai dokumentumát képezik egy letünt kor müveltségének és irói irányának.

— **Pacha Ágoston dr. megyéspüspök bérmautja Aradmegyében.** Pacha Ágoston dr., a timisoarai római katolikus egyházmegye főpásztora befejezte aradmegyei bérmautját. A főpap szeptember 13-án Sirian és Galsan, 14-én Pancotan, 15-én Satu-Mic és Sfîndia községekben, 16-án Cermeiun, 17-én Ineun, 18-án Sebisen, 19-én pedig Buteniban osztotta a bérmálás szentségét. A püspök 27-én folytatja bérmakörutját egyházmegyéjében, amikor Recason, 28-án Iosiffalaun, a következő napon pedig Ghiselen, október 3-án Bethausen községben, 4-én Fageten, 5-én Darovan, 6-án Pietrosa Maren és végül 7-én Stiucan bérmál.

— **Az őszi érettségi vizsgák erdélyi bizottságai.** A holnap, hétfőn kezdődő őszi érettségi vizsgákra az albaiuliai leányiskolában müködő bizottságnál a következő városokból jelentkeznek a jelöltek: Alba-Iulia, Turda, Dumbraveni, Deva, Orastie. A Sibiuban müködő hármas számu bizottság, amely a Gheorghe Lazar-liceumban müködik, a sibiui növendékeken kivül a sighisoarai, fagarasi, petrosani, bradi és blaji iskolák jelöltjeit vizsgáztatja. A Brasovban müködő tizennégyes számu bizottság előtt a brasovi és campinai iskolák jelöltjei tesznek érettségi vizsgát.

— **Ember — az eleven kémény.** Egy amerikai bőrgyógyász antinikotinista kiszámitotta, hogy az átlagos dohányos, aki naponta 30 cigaréttát sziv el, 40 év alatt (20-tól 60 éves korig) kerek 438.000 darabot füstölne el. Ha egy cigarettát 5 cm hosszunak veszünk, az egymáshoz toldott cigaretták hossza 21.900 métert tenne ki. Sulyra átszámitva az elszivott dohány közel 600 kg-ot nyomna, a dohány nikotin tartalmával pedig egy milliós lakosságu város egyharmadát meg lehetne mérgezni.

— **Jószivü emberek figyelemébe.** Két kicsiny gyermek sorsára hivjuk fel jóakaratu emberek figyelmét. A két gyermek: a nyolc éves Horváth Ilona és a hét éves Horváth Jánoska, nemrégiben még a családi otthon melegségében nevelkedtek, de most idegeknél huzódnak meg és várják, hogy uj otthont találjanak. A két gyermek édesapját a kötelességteljesités elszólitotta, édesanyjuk viszont meghalt. Egyik kicsiny testvérkéjük követte az anyát a sirba. Van még egy testvérük, akit Németh Jenő ferendiai kereskedő nevel addig, amig az édesapa hazatér. Horváth Ilona és Horváth Jánoska azonban várják, hogy jó emberek magukhoz vegyék és gondjukat viseljék. Csak addig kellene gondoskodni róluk, mig édesapjuk visszatér. Bizonyosra vesszük, hogy akadnak jó lelkü, nemesen érző asszonyok, akik gondjaikba veszik a két gyermeket. Simogató két kezükkel magukhoz ölelik az anyátlan árvákat és jó szavakkal igyekeznek pótolni a pótolhatatlan anyai szeretetet. Lesznek még férfiak, akik kezük munkájával fáradságosan megkeresett kenyérből szivesen adnak egy falatot a gyermekeknek. Azok a jószivü emberek, akik hajlandók gondjaikba venni a két gyermeket, forduljanak Németh Jenő ferendiai kereskedőhöz, akinél most a gyermekek tartózkodnak.

— **Háziállatokat tartó hangyák.** Az egyik kiváló német természettudós kutatásai során olyan hangyafajtákat talált, amelyek apróbb rovarokat, növényi tetveket tartanak rabszolgasorban. A tudós megfigyelte, hogy a hangyák fabélből, földből istállókat épitenek a boly közepén és ezekbe a parányi helyiségekbe összel növényi tetveket terelgetnek össze. Tavaszkor pedig kivészik őket a napra és elengedik. A tudós hosszu megfigyelés után rájött a háziállattartás eme különös okára. A hangyák ugyanis azért védik, tartják a növénytetveket, mert ezek szivják ki a levelek nedvét, amire ők nem képesek, s a fogyasztás után kiüritett, ugynevezett lisztharmat pedig a hangyák csemegéje. A hangyák tehát mint haszonállatok tartják a növényi tetveket, hogy saját létfentartásukat ezzel is biztosithassák.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— Divatkiállitás a Darul Ostasului egyesület javára. A Darul Ostasului egyesület timisoarai fiókja Dragalina Cornel tábornok feleségének vezetésével a kulturpalota nagytermében nagyszabásu divatkiállitást rendez, amelynek tiszta hasznát a katonák javára forditják. A kiállitáson, amely szeptember 27-én délután öt órától hét óráig és este kilenc órától tizenegy óráig lesz nyitva, a legelőkelőbb timisoarai divatcégek és üzletek vesznek részt. Eddig a következő cégek jelentették be részvételüket: Doina divatszalon, Metzger és Sumpfer, Marzea Adrian, Marietta szalon és Kesztyüház. A kiállitásra a belépti jegy ára 100 lei, amelyben benne van a felszolgálásra kerülő tea is.

— Helyet kapott az aradi római katolikus gimnázium mindkét osztálya. Ismeretes, hogy az aradi római katolikus főgimnázium épületének sebesült katonák elhelyezésére történt felhasználása következtében az intézet egyes osztályait különböző katolikus egyesületekben és Szabó Albert kereskedő raktárhelyiségében helyezték el, a harmadik és negyedik osztály kivételével. Most a harmadik osztály a Maros evezősegyletben kapott helyet, a negyedik osztály pedig a Katolikus Körben.

— Ékszerlopás. Craiovaról jelentik: Matei Zidaroiu, Ghica Voda utcai lakásán ismeretlen tettesek jártak és háztartási holmikat, valamint ékszereket loptak el. A rendőrség az ügyben bevezette a nyomozást.

— Gazdátlan pénz és talált tárgyak az aradi rendőrségen. Az aradi rendőrség közigazgatási ügyosztálya közli az érdekeltekkel, hogy igazolt tulajdonosaik az alábbi összegeket és tárgyakat átvehetik: két darab 500 leies bankjegy, egy ezer leies bankjegy, negyvenkilenc lei, egy pénztárca 19 lei, karóra, esernyő, egy kartondoboz különböző németnyevü iratokkal és folyóiratokkal, egy Gencsy Kálmán névre kiállitott katonai könyvecske és személyazonossági igazolvány.

— Akiből agymütét segitségével csinálnak becsületes embert. Évek előtt történt, hogy Benny Elliot, Oklahoma állambeli lakos egy vasuti szerencsétlenség alkalmával sulyos fejsérülést szenvedett. Az azelőtt békés természetü, becsületes ember egyszerre megváltozott: rabiátus, összeférhetetlen természetü emberré lett, aki a hatóságoknak rendkivül sok gondot okoz és többet van zár alatt, mint szabadon. Nemrégen bizonyos erőszakoskodás miatt ismét a biróság elé állitották s ekkor ügyvédje azzal a meglepő kéréssel fordult a birákhoz: tegyék lehetővé, hogy védencén agymütétet hajtsanak végre. Szerinte ugyanis ez az egyetlen mód az ujból visszaeső bünös megjavitására. A biróság törvényszéki orvosszakértők megkérdezését rendelte el, akik aztán egyértelmüen megállapitották, hogy Eliot bünöző hajlamait valóban fejsérülésének köszönheti és minden remény megvan arra, hogy agymütét utján megint tisztességes embert lehet belőle csinálni. A biróság az orvosszakértők véleménye alapján hozta meg döntését.

Legideálisabb arcszépitő, finomitó a FÖLDES-féle GENIUS arccrém, esteli és nappali használatra. 1 tégely ára lei 60.—, GENIUS-puder 1 doboz ára lei 60.— FÖLDES GYÓGYSZERTÁR, ARAD.

— Clodius dr. nem tárgyal a Dardanellák ügyében. Berlinből jelenti a Rador: Néhány nap óta ismét felmerültek külföldön a tengerszorosokkal kapcsolatos hirek és állitások. Igy elterjedt annak a hire, hogy Clodius dr. azért ment volna Ankarába, hogy a Dardanellák megnyitása ügyében tárgyaljon. A német külügyminisztériumban kijelentették, hogy Clodius dr. csak a két ország közötti árucsere forgalomra vonatkozó tárgyalásokra kapott megbizást. Hangoztatják küönben, hogy a tengerszorosok kérdése teljesen tisztázott és az nem képezi tárgyalás alapját. Ugyancsak kitaláltnak minősitik azt a hirt is, amely szerint a németek csapatokat vonnának össze Bulgáriában és a bolgárok gyorsitott ütemben katonai intézkedéseket tennének.

— Adományok az arad-ségai Magyar Napközi Otthon részére. Az arad-ségai Magyar Napközi Otthon részére a Szociális Misszió utján az alábbi adományok folytak be: N. F. (Arad) 1000 lei, N. N. (Arad) 50 lei, özvegy Varga Istvánné (Arad) 100 lei, Matyuga Antal (Ineu) 120 lei, dr. Jung Mihályné (Buzeu) 500, T. M. II. (Arad) 210 lei, Konnerné (Canaraval, Severin-megye) 1.20 kgr. hársfatea, Szabó József 1000 lei és Rácz Lászóné (Arad) 100 lei.

A PROBLÉMA

A fiatal orvos egy szakkönyvet nézeget, amely arról szól, hogyan kell életbentartani a pácienst, mig az első orvos előkerül.

— Ó — sóhajt fel aztán keserüen, — nekem olyan szakmunkára lenne szükségem, amely az orvost tájékoztatná, hogyan tartsa életben magát addig, mig az első páciens előkerül?

Ablakot tört be és falat bontott az aradmegyei rablógyilkos

Megirtuk, hogy két nap előtt borzalmas családi dráma történt az aradmegyei Ineu községben, ahol mindezideig még ismeretlen tettes behatolt Radusan Sofia 28 éves gazdaasszony házába és az alvó nőt, valamint annak két leánykáját sulyosan összeszurkálta és a szerencsétlen asszony belehalt sérüléseibe. A szörnyü rablógyilkosság kivizsgálására az aradi vizsgálóbiró utazott ki a szinhelyre és Balogh Ernő dr. ineui kórházi igazgató-főorvos az ő jelenlétében boncolta fel Radusan Sofiat

és az azóta szintén meghalt két éves Radusan leánykа holttestét.

A vizsgálat, illetve a boncolások során kiderült, hogy a gonosztevő a konyha ablakát sárral kente be, majd benyomta és bemászott a helyiségbe. Onnan a szobába akart tovább menni, de a konyha és szoba között lévő ajtót zárva találta, ezért

a két helyiséget közösen melegitő kemence közelében bontotta ki a vékony és ideiglenesen megrakott falat.

A hálószobába érve, kétszer fejbevágta Radusan Sofiat és amikor a gyermekek segitségért próbáltak kiabáni, azokat is addig ütötte, mig elvesztették eszméletüket, majd mindannyiokat összeszurkálta.

A szerencsétlen nő azonnal kiszenvedett, a két éves leányka másnap a kórházban halt meg, mig a 11 éves leányka haldoklik, ugyancsak a kórházban. Az orvosi vizsglat azt is megállapitotta, hogy a bestiális rablógyilkos megbecstelenitette a serdülő leánykát, amikor az eszméletlenül feküdt az ágyban. A gyilkosság ügyében folyamatban van a vizsgálat.

— Az osztálysorsjáték negyedik osztályának második napi eredményei. Az osztálysorsjáték második napján az alábbi számok nyertek nagyobb összegeket: Ötszázezer leit nyert a 44963 számu sorsjegy, kétszázötvenezer leit nyert a 17740 számu sorsjegy, százezer leit nyert az 54906 számu sorsjegy, nyolvanezer leit nyert a 9837 számu sorsjegy. Egyenkint negyvenezer leit nyert a 12208, 14078, 15212, 31517 és 35189 számu sorsjegy. Egyenkint harmincezer leit nyert a 738, 27918, 67543, 34764, 34594 és 20703 számu sorsjegy. Egyenkint huszezer leit nyert a 51481, 29367, 14751, 1645, 21956, 3640, 4919, 43507 és 24843 számu sorsjegy. A fentieken kivül számos sorsjegyet huztak ki egyenkint tiz-, hét-, hat- és ötezer leiel. A velünk közölt számok helyességéért nem vállalunk felelősséget.

— Vulkángőzzel hajtott erőmütelep. A délamerikai Seranella tüzhányó lábánál üzembe helyezték a világ első olyan erőmütelepét, amelyet a vulkán természetes gőze tart üzemben. Az erőmütelep, amelyet villanyfejlesztés céljára rendeztek be, Buenos Airestől 380 kilométernyire van s ennek ellenére az épitővállalat féláron szolgáltatja az áramot Buenos Aires lakosságának, ami érthető is, mert az üzemi költségek a vulkángőz felhasználása folytán minimálisak és igy könnyen versenyképessé vált a városi villanytelepekkel szemben, amelyek az áram termeléséhez kénytelenek szenet és olajt fütési célokra használni. Az energiákkal való takarékoskodás szempontjából valóban korszakalkotó elgondolás jelentőségét mi sem igazonyitja jobban, minthogy a példát követve, Olaszországban az Etna krátere mellett is megkezdték az amerikai mintára berendezett erőmüvek épitését.

— Verekedők az aradi törvényszék előtt. Nadaban Gheorghe, Repas Ioan és Selejan Gheorghe aradi lakosok ez év áprilisában a koresmából hazatérőben rátámadtak Nedici Iosif haragosukra és a veszekedésből verekedés keletkezett. Nadaban pofon vágta, Repas pedig zsebkésével támadt Nedicire, aki sulyos sérüléseket szenvedett. A verekedők ellen megindult az eljárás és a törvényszék most hozott itéletet az ügyben. Nadaban hat hónapi fogházat kapott és kétezer lei pénzbüntetéssel sujtotta a biróság, ugyan ennyire itélték Repast is, Selejant pedig felmentették.

— Csontok, amelyeket emelődaruval kell felemelni. Az Amazon melletti Manaos városában, utépités közben eddig ismeretlen nevü ősállat csondmaradványaira bukkantak. A földből kiemelt és megkövesedett lábszárcsontok egyenként 4 méter hosszuak, átméretük a fél métert meghaladják, sulyuk egyenként hét métermázsa volt, ugyhogy azokat emelődaruval kellett a földből kiemelni. A fantasztikus méretü csontokból arra következtetnek, hogy az ősvilág legnagyobb emlősállatát sikerült Manaosban feltárni, amely a jégkorszakbeli mammutnál is négyszer nagyobb lehetett. A tudósok minden igyekezete most arra irányul, hogy rekonstruálják a sok százezer esztendővel ezelőtti őslény külső alakját és pontos méreteit. A csontok mindössze három méternyire feküdtek a föld felszine alatt, palás rétegbe ékelve.

Ügyeletes gyógyszertárak

Vasárnap, szeptember 21-én **Aradon** a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot: Angel (Catedralei-tér), Omescu (Regina Maria-ut és Alexandri-utca sarok), Kesztenbaum (a Gyermekkórházzal szemben).

Hétfőn, szeptember 22-én **Aradon** az ügyeletes gyógyszertárak a következők: Niedermayer (Szerbpalota), Kain (Avram Iancu-tér) és Hajós (Regina Maria-ut).

AZ ELUTASITÁS

— Higyje el, uram, valamikor rám is sütött a nap, láttam szebb időt is...

— Elhiszem, kérem! De inkább ne beszéljünk az időjárásról!

A TEHETSÉG

— Asszonyom, ugy látom, ön kitünő festőmüvésznő lehet.

— Miről ismerte fel?

— Ó, az arcáról leolvasom.

Mozi

Aradon a mozik müsora vasárnap és hétfőn a következő: Fórum: Amikor őfensége szeret (Német film.) Corso: Intermezzó... Egy szerelem története (Amerikai film.)

CORSO (ARAD) Tel. 23-64

Matiné d. e. fél 12 órakor
Előadások 3, 5, 7'30 és 9'30-kor

Romániában legelőször a CORSO-ban
Az amerikai filmversenyen első dijat nyert film.
Ennél megkapóbb, bájosabb, emberibb és szebb filmet még soha sem készitettek. Müvészetben látványosságban felülmul minden eddigi filmet:

Intermezzo... Egy szerelem története

INGRIED BERGMANN
a legujabban felfedezett nagy star GRETA GARBOHOZ kasonló, sőt müvészetben és szépségben még őt is felülmuló filmmüvésznő és

ESSLIE HOWARD
amai élő legnagyobb színész.

Felejthetetlenül emlékezetes élménye lesz annak, aki ezt a filmet megnézi. Filmben eddig még ennyi müvészet, ötlet, szellemesség, lelkiség nem volt felhalmozva, mint ebben a gyönyörü müremekben.

A legujabb UFA-hiradó A legujabb UFA-hiradó

Jön szerdai kezdettel: Minden idők legnagyobb német filmje:
A vörös bestiák a bolsevista Oroszország borzalmai

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

KÖZGAZDASÁG

A Hangya szövetkezeti szövetség egy évi munkavégzése

Az alapszabályok módosítása lehetővé teszi minden magyar szövetkezet csatlakozását a szövetséghez

Röviden beszámoltunk arról, hogy az aiudi Hangya szövetkezeti szövetség október 2-án tartja évi rendes közgyülését, majd az ezt követő rendkivüli közgyülésen a bécsi döntés következtében kettészakitott szövetkezeti hálózat megkivánta viszonyokhoz alkalmazkodó alapszabálymódositást terjesztik elő.

Az igazgatósági jelentés beszámol arról, hogy a mult évi augusztusi események következtében

a Hangya szövetség szövetkezeti hálózatának háromnegyed részét elvesztette és ennek arányában csökkent a forgalom.

A távolabb eső megmaradt szövetkezetek bizonytalanul néztek a jövő elé. Az évi 128 milliós összforgalmat tekintve, ez

alig mutat számszerinti eltérést az előző évivel szemben,

mivel a nyolc hónap forgalma erősen emelkedő irányzatot mutatott, bár ez részben az általános áremelkedéssel indokolható.

A szövetség céljául tüzte ki az átengedett területeken maradt raktárak pótlását, hogy a távolfekvő szövetkezetek áruellátását még jobban megkönnyitsék, továbbá

a magukra maradt hitelszövetkezeteknek a szövetség tagjai sorába történő felvételét.

Ez utóbbi teljes mértékben csak a módositott alapszabályok életbelépte után lesz lehetséges. Az október 2-i rendkivüli közgyülésen szavazás alá bocsátandó uj alapszabálytervezet — amelyet különben a nemzeti szövetkezeti intézet már jóváhagyott — negyedik szakaszában kimondja, hogy

a szövetség célja a szövetkezetek tevékenységének és gazdasági érdekeinek előmozditása, a szövetkezetek hitellel és gazdasági javakkal való ellátásának megkönnyitése, mindennemü bank, kereskedelmi, ipari és erdőkitermelési müveletek lebonyolitása, gazdasági és ipari termékek értékesitése és betétek gyümölcsöztetése.

Az 1940. évi üzletév mérlegének adatait elemezve megállapitható, hogy a szétszakitott vagyon- és tehertételek csaknem egyenlő arányban állanak egymással. Ezzel magyarázható, hogy az események ellenére a szövetség kötelezettségeit nemcsak hogy fennakadás nélkül tudta továbbra is teljesiteni, hanem fokozottabb mértékben támogathatta a tag-szövetkezeteket.

Az igazgatóság a fölös számu tisztviselőket részben áthelyezte az északerdélyi területen maradt raktárakhoz, többen önként megváltak az intézettől, ennek ellenére az intézet alkalmazottainak száma még mindig hetvenet tesz ki és még további átszervezésre szorul.

Az igazgatósági jelentés külön elismeréssel szól azokról a tisztviselőkről, akik az intézet érdekét egyéni érdekeik fölé helyezték.

A változott helyzet miatt megüresedett igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok helyét behivás által pótolták.

A vezetőség az átengedett területen maradt vagyonrészek értékelési különbözete miatt számottevő leirást kellett eszközöljön. A leirások és átszervezés következtében előadott rendkivüli kiadások ellenére az ingatlan és berendezés tartalékolásában, valamint a mérlegben kimutatott tiszta felesleg azt mutatja, hogy az eredmény kielégitőnek mondható. A felesleg felosztására vonatkozó javaslat a tag-szövetkezetek régi óhaját teljesiti, amikor az ötszázalékos osztalékon felül a központi vásárlások után egyszázalékos visszatéritésben óhajtja részesiteni a tagokat.

A jelentés foglalkozik az üzletrésztőke számszerü eltolódásával. A bécsi döntés következtében ugyanis

a szövetség 6 millió 812 ezer 500 leit kitevő tőkéje 1 millió 294 ezer 500 leire csökkent.

Az értékeltolódás ujabb tőkéket igényel és ezért az igazgatóság felhivással fordul szövetkezeteihez, kérvé, hogy

saját tőkéjük nélkülözhető hányadát, de különösen osztalékukat és vásárlási visszatéritésüket forditsák a szövetség üzletrésztőkéjének gyarapitására.

A mérlegben kimutatott 796 ezer 636 leies tiszta felesleg felosztására vonatkozóan az igazgatósági jelentés azt javasolja, hogy a tartalékalap növelésére forditsanak 283 ezer 212 leit, szövetkezeti prapaganda alapra 64 ezer 186 leit, ötszázalékos osztalékra 64 ezer 725 leit, mig az egyszázalékos visszatéritésre 384 ezer 513 leit.

A Hangya október 2-i rendes és rendkivüli közgyülése lehetőséget nyujt arra, hogy minden erdélyi és bánsági magyar szövetkezet beilleszkedjék és helyet találjon a szövetségben, mert csak igy érhető el, hogy a kicsiny szövetkezeti egységek szét ne morzsolódjanak és különösen az ellátás terén teljesithessék feladatukat, amely ma a falvak lakosságának egyik legfontosabb kérdése.

Ócska fémek eladási ára

A közellátási államtitkárság határozatilag megváltoztatta az 1940 április 19-i tizenhatodik számu miniszteri rendeletnek a nem-vas ócskafémek eladási árára vonatkozó szakaszát. Az uj árak a következők:

Réz cin- és ólommentesen tábla alakban, rudban, vagy huzalban három milliméternél nagyobb vastagságban 120 lei kilógramonkint.

Réz cin- és ólommentesen három milliméternél kisebb vastagságban 110 lei kilógramonkint.

Réz egyéb alakban, mint edények, huzalok, cinezett rézhuzal stb. 100 lei kilógramonkint.

Réz nagy öntött darabokban háromszáz gramon felül, darabonkint 70 lei.

Réz kis öntött formában, esztergályozva 60 lei.

Bronz ötszáz gramnál kisebb darabokban 80 lei.

Bronz ötszáz gramnál nagyobb darabokban 85 lei.

Cink nagy táblákban 40 lei.

Cink tömbökbe öntve 40 lei.

Ólom puha és tiszta állapotban 70 lei.

Ólom keményen 60 lei.

Nikkel 300 lei.

Alpakka tizennyolc-husz százalékos 100 lei.

Alpakka tizennyolc százalékon alul 80 lei.

Aluminium puha állapotban egy milliméternél nagyobb vastagságban 130 lei.

Aluminium öntvény 100 lei.

Aluminium egy milliméternél kisebb vastagságban 100 lei.

Aluminium csövek, dobozok, burkolat formájában 60 lei.

Az államvezető aláirta a szeptember havi fizetések kiutalását. Antonescu Ion tábornagy-államvezető aláirta a szeptember havi fizetések és nyugdijak kiutalásáról intézkedő rendeletet. A folyó havi személyi kiadások 1 milliárd 261 millió 301 ezer 900 leit tesznek ki.

Mozgósitottak termőföldjének bevetése. A földmüvelésügyi minisztérium leiratot intézett a mezőgazdasági kamarákhoz. Ebben felhivta figyelmüket, hogy gondoskodjanak a hadbavonultak és szükölködők termőföldjének bevetéséről. Utasitotta a minisztérium a kamarákat, hogy minden községben szervezzenek erre a célra munkaosztagokat, amelyek először a mozgósitottak, majd a szükölködők földjének vetési munkálatait intézik.

BEVONULTAK
munkaszolgálatot teljesitők részére
Hálózsákot
külföldi minta szerint készit
LUCZAY
paplankészitő
TIMISOARA III., STR. ODOBEȘCU 6.

SZABADON ALKALMAZHATÓK A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK. A földmüvelésügyi minisztérium közli az érdekeltekkel, hogy minden külön engedély nélkül alkalmazhatnak mezőgazdasági munkásokat a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvénynek a mezőgazdasági munkaszerződésekre vonatkozó szakaszának figyelembevételével.

Jutalom a titkos élelmiszerraktárak leleplezőinek. A fővárosi áruzsora leküzdése céljából Modreanu Rodrig főpolgármester felhivást intézett a lakossághoz, amelyben bejelentette, hogy a titkos élelmiszer lerakatok leleplezőinek az elkobzott áru értékének huszonöt százalékát adják jutalomképpen.

A gyapottermelők gondoskodjanak vetőmagról. A földmüvelésügyi minisztérium közli a gyapottermelőkkel, hogy az idei termésből gondoskodjanak vetőmagról, miután nincs lehetőség külföldi magbehozatalra.

Bulgáriában be kell jelenteni a rizskészleteket. A bolgár központi ellátási hivatal rendelete értelmében minden mennyiségü rizskészletet be kell jelenteni az illetékes hatóságoknál. Az eladási árak kicsinyben és nagyban husz és huszonnyolc léva között változnak.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 43.81—45.54. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60, szovák korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.16—3.28, olasz lira 9.50—9.50, léva 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 757.44—787.22. egyiptomi font 776.91—807.50, palesztinai font 760.29—790.21.

Határidő napló

SZEPTEMBER 30:

A román és az országban állomásozó német katonai egységek részére történt szállitások után esedékes bélyegilleték, fogyasztási és forgalmi adó eddig a napig kifizetendő.

Behozatali regiszterek láttamozása lejár.

Rekvirálási bónok bevonása és kifizetése eddig a napig történik.

Fa- és gumitalpu textilcipők vámkedvezménye lejár.

Rádió

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 21.

Bucureşti: 8 Indulók, hirek, hangverseny. 9.30 Istentisztelet közvetitése. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hirek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvü hirek. 14 Rádióhiradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 15.40 Falu órája. 17 Előadás. 18 Hangverseny. 19.15 Zene. 19.50 Német nyelvü hirek. 20 Rádióhiradó.

Rövidhullámu román adó: 23 Német nyelvü adás, hanglemezek,. 23.20 Olasz nyelvü adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvü adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvü adás, hanglemezek.

Budapest I. 8 Hanglemezek. 8.45 Hirek. 9. Egyházi ének és szentbeszéd. 10.25 Gróf Széchenyi István emlékünnepség. 12.20 Időjárás és vizállásjelentés. 12.30 Zenekari hangverseny. 13.45 Hirek. 14 Hanglemezek. 15 Helyszini közvetités. 15.45 Melles Béla zenekarának hangversenye. 16.40 Előadás. 17 Hirek. 17.20 Karének. 17.45 Előadás. 18 Zongorahangverseny. 18.15 Előadás zenével. 19 Hirek. 19.20 Sporthirek. 19.25 Gróf Széchenyi-est. 20.35 Énekkangverseny. 21 Elbeszélés. 21.25 Kétzongoras hangverseny. 21.40 Hirek. 22.10 Cigányzene. 23 Idegennyelvü hirek. 23.25 Szalonötös hangversenye. 24 Hirek.

Budapest II. nem közvetit müsort.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 22.

Bucureşti: 6 Indulók, hirek, hangverseny. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hirek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvü hirek. 14 Rádióhiradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Hirek. 17.40 Előadás. 18 Zene. 19.15 Hanglemezek. 19.50 Német nyelvü hirek. 20 Rádióhirdadó.

Rövidhullámu román adó: 23 Német nyelvü adás, hanglemezek,. 23.20 Olasz nyelvü adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvü adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvü adás, hanglemezek.

Budapest I. 6.40 Ébresztő torna, 7 Hirek, utána hanglemezek. 10 Hirek. 10.20 és 10.45 Felolvasások. 12.10 Cigányzene. 12.40 Hirek. 13.30 A rádiózenekar hangversenye. 14.30 Hirek. 15.20 Hanglemezek. 16.15 Előadás. 16.45 Hirek. 17.15 Előadás. 17.35 Ének. 18 Előadás. 18.25 Zenekari hangverseny. 19 Hirek. 19.20 Hangjáték. 20.10 Az operaház zenekarának hangversenye. 21.40 Hirek. 22.10 Tánczene. 23 Idegennyelvü hirek. 23.20 Cigányzene. 24 Hirek.

Budapest II. nem közvetit müsort.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

SPORTESEMÉNYEK

A mai kupaforduló labdarugó müsora

A Basarabia-kupa mai fordulójában mind a tiz csoportban tovább folynak a küzdelmek. A sok akadály ugy látszik mind elhárult és ma már „teljes üzem" van. Az első csoportban Timisoaran kettős mérkőzés lesz, melynek főeseménye

a Chinezul CAMT—CFR találkozó.

Ez a mérkőzés délután félhárom órai kezdettel az Electrica pályáján kerül eldöntésre. A régi timisoarai egyesületek összefogásából alakult uj egyesület játékára a régi szurkolók igen kiváncsiak és minden bizonnyal nagy számban keresik majd fel a pályát, hogy szemtanui legyenek a fiatalok küzdelmének. A CFR, az egyesült csapat ellenfele, igen játékerős együttes, amely előreláthatólag nagy feladat elé állitja a lila-zöldeket. Ezt követőleg az Electrica a Politechnica csapatát látja vendégül délután félöt órai kezdettel.

Az első csoportban Timisoarán kivül még

Lugojon és Resitan lesz mérkőzés.

Lugojon a Ripensia vendégszerepel az ottani Vulturii csapatával szemben. A volt bajnoknak még amikor nagy csapatával szerepelt, akkor is mindig kemény dió volt a Vulturii, hát még most, amikor a vezetőség sehogysem tudja megtalálni azt az együttest, amely méltóan képviselné szineiket.

A negyedik mérkőzés Resitan van,

ahol helyi rangadó lesz az UDR és az SSMR csapatai között, itt a papirforma az UDR-nek kedvez, de ilyen vetélkedéseknél sohasem lehet tudni . . .

Az első csoportban a bajnokság állása a következő:

UDR	2	2	—	—	11:0	4
CFR	2	1	1	—	6:5	3
Chinezul-CAMT	2	1	—	1	8:4	2
SSMR	2	1	—	1	5:3	2
Electrica	2	1	—	1	4:7	2
Vulturii	2	—	1	1	2:9	1
Ripensia	1	—	—	1	2:4	—
Politechnica	1	—	—	1	1:8	—

A Basarabia-kupa további müsorának során

Aradon három mérkőzés lesz,

amelyek a következők:

SGA—Gloria, Unirea—Mica és Transilvania—Crisana CFR.

A IV. csoport mérkőzései: Aninoasa: Aninoasa—Jiul. Lupeni: Minerul—Lonea. Simeria: CFR—UM Cugir.

Sibiu: Universitatea—Vitrometan.

V. csoport: Alba-Iulia: Unirea MU—Sp. CFR.

VI. csoport: Turda: Victoria Cimentul—Industria Sarmei. Uioara: Solvay—Ariesul.

VII. csoport: Brasov: Voina—Metrom. Tohan: Malaxa—ACFR. Zarnesti: Barsa—UAB.

X. csoport: Bucuresti: Carmen—Venus, Olimpia—Unirea Tricolor, Turda—Rapid, Juventus—Sportul Studentesc. Ezek közül kettőt már szombaton lejátszottak.

Ma kezdődik a timişoarai kerületi bajnokság

A timisoarai kerületi bajnokság rajtja sok közbeeső akadály következtében csak ma rajtol. A kerületi bajnokság érdekessége, hogy abban több liga egyesület második csapata, valamint a resitai kerületben eddig tétlenségre kárhoztatott CS Bocsa is részt vesz. A mai müsor a következő: Timisoaran: Chinezul-CAMT II—CS Bocsa, Banatul pályán fél 3 órakor. Banatul—Vulturii, Banatul pálya 11 órakor. CFR II—Ancora, CFR pálya 11 órakor. Progresul—Patria, Electrica pálya 11 órakor. Resitan: UDR II—Juventus.

Forditásokat,

okmányokat, irodalmi és szakmunkákat, román, német vagy magyar nyelvről vagy nyelvre, vállalok. Levelezőlap érdeklődésre válaszolok. Timisoara III., Strada Rusu Sirianu 2 sz.

Sporthirek mindenfelől

Ma tartják a Tschammer-kupa elődöntő mérkőzéseit Németországban. A négy mérkőzés a következő: Austria—Schalke 04, Admira—Stuttgarter Kickers, LSV Kamp—Dresdener SC, Holstein Kiel—1. SV Jena.

*

A magyar NB I mai müsora: SalBTC—Szolnok, Elektromos—Gamma, Ferencváros—MÁVAG, NAC—KolAC, WMFC—Szeged, Ujpest—Lampart, SzVSE—Kispest, UAC—DiMÁVAG. A bajnokság állása:

Szeged	5	4	1	—	29:6	9
Ujpest	5	4	1	—	20:7	9
WMFC	5	4	—	1	13:8	8
NAC	5	3	2	—	16:8	8
Ferencváros	5	3	1	1	28:14	7
Szolnok	5	3	1	1	12:7	7
Gamma	5	3	—	2	15:10	6
Elektromos	5	2	1	2	13:9	5
DiMÁVAG	5	2	1	2	13:11	5
KolAC	5	2	—	3	11:13	4
SalBTC	5	2	—	3	11:14	4
Ujvidéki AC	5	2	—	3	8:19	4
MÁVAG	5	—	2	3	6:13	2
Lampart	5	1	—	4	9:27	2
Kispest	5	—	—	5	8:24	—
Szegedi VSE	5	—	—	5	5:27	—

*

Egy tokiói uszóünnepélyen a japán Miamoto a 400 m-es gyorsuszásban 4:46 idővel az idei legjobb eredményt uszta. (Tátos uj európai csucseredménye amellyel legyőzte Björn Borgot 4:46.4).

*

Schröder nyerte Svédország teniszbajnokságát. A döntők eredményei, férfiegyes: Schröder—Norlen 6:3, 6:4, 6.3. Női egyes: Lagerberg—Hals 7:5, 6:4.

A VÖRÖS POKOL

Pjotr Fedorovics Tobeljov élményei a vörös paradicsomban

A DÉLI HIRLAP EREDETI REGÉNYE

Irta: ANDREJ ANDREJOVICS KRIMOV

64

— Bolond vagy, tavaris, — röhögött a katona — csak nem hiszed, hogy a szovjetnek érdeke egy burzsuj meggyógyulása. Ha megdöglik, legalább megspóroljuk azt a revolvergolyót, amelyet a nohernak bele kellene eresztenie.

Több más fogoly is szószólója lett az öreg bárónak és szintén sürgette az orvost, a vörös katona azonban mindenkit letorkolt.

Nappalaimat és éjszakáimat azzal töltöttem, hogy ápoltam a sulyosan szenvedő Grigorij Danilovics Zinovjev bárót. Az ápolás sajnos mindössze abból állott, hogy vizes borogatást raktam rá és hogy olykor megitattam.

Egyik este megérezte, hogy közeledik a vége. Ott ültem fekhelye szélén és fogtam a kezét, amely szinte tüzelt a láztól. Valamit suttogott, de nem értettem a szavát.

Odahajoltam azért fülemmel az ajkához, hogy megtudjam óhaját.

— Fiam, Pjotr Fedorovics, — suttogta alig érthetően — az én órám már ütött. Engem már nem itélhetnek halálra, mert magához szólit az Isten. Nyugodtan megyek elébe és ha valami fáj, legfeljebb az, hogy nem részesülhetek egyházi temetésben. Mielőtt elnémulok, kérni akarok valamit tőled, Pjotr Fedorovics. fiacskám.

— Bátya, szóljon.

— Vedd le nyakamról a bőrzacskót a pénzzel és az ékszerrel. Nem akarom, hogy valamely kommunista elrabolja, amikor holttestemet a meszes gödörbe löki. Ha esetleg kiszabadulsz innen, add a lányomnak. De ha nem találnád, használjad fel becsületes oroszok segitségére, vagy adjad a titkos szervezkedésre. Abban az esetben, ha téged kivégzésre vinnének, bizzad valamely fogolytársunkra, az pedig saját halálos itélete esetén egy másikra és igy tovább, amig végre talán mégis csak sikerült a pénznek és ékszernek innen elkerülni, hogy aztán nemes célt szolgáljon. A medallion a halálos méregel legyen kizárólag a tied. Inkább kövess el öngyilkosságot, semhogy a hóhér öljön meg.

Fájó szivvel hallgattam az öreg szavait. Amikor azonban a méregről szólt, éreztem, hogy a vérem hevesebben kering.

— Igen, igen, — gondoltam magamban — inkább megölöm magam, semhogy még egyszer odaálljak a gyilkos hóhér elé. Biztos, hogy nem ismétlődik meg a véletlen, amely megmenti életemet.

Megigértem Zinovjevnek, hogy majd idejében átveszem tőle a bőrzacskót. Azonban sürgetett, hogy azt rögtön tegyem meg és igy engedelmeskednem kellett.

A sötétben, amely cellánkat boritotta, észrevétlenül tehettem eleget kivánságának.

Egy perc mulva a bőrzacskó már az én ruhám alatt volt. Éppen a szivem tájékán simult bőrömhöz. Ugy éreztem, hogy Anna Grigorovna arcképe, amely ott volt a többi ékszer között, gyorsabban dobogtatja szivemet.

Virrasztottam a báró mellett, aki éjfélre elvesztette eszméletét és reggelre megszünt élni.

Halálát nem lehetett jelenteni, amig öreink közül valaki reánk nyit. Ugy gondoltam a többi fogolylyal együtt, akik részvétet vettek tudomást az öreg elmulásáról, hogy erre délig kell várni, amikor majd az ebédet hozzák.

Azonban kora délelőtt kinyilt a vasajtó és két vörös katona lépett be.

— Hé, Grigorij Danilovics Zinovjev tavaris, — kiáltott az egyik — gyerünk itélethozatalra!

Néma csend kisérte a hivást.

A katona mérgesen kiáltott:

— Tavaris Zinovjev, nem hallottad, hogy itélethirdetésre kell menned?

A hivott helyett én feleltem:

— Tavaris Zinovjev már a legfelső itélőbiró előtt áll.

— Mit jelentsen ez? — dühöngött a katona.

— Azt, hogy tavaris Zinovjevet földi biró már nem itélheti el, mert meghalt.

Mintha nem akarta volna ezt elhinni. Odajött a priccshez, amely mellett állottam. Megérintette Zinovjev kezét, amely már merev és hideg volt.

— No, ez megszökött a hóhér elől, — állapitotta meg — majd jelenteni fogom.

A két katona eltávozott. Nemsokára azonban két másik jött a helyébe. Mikor kinyitották az ajtót, láttuk, hogy odakint kétkerekü tolókocsi áll.

A katonák meztelenre vetkőztették az öreget és a ruhadarabjain megosztozkodtak.

— Ez az enyém, ez a tiéd, ez az enyém, ez a tiéd, — hajtogatta az egyik és intézte az osztozkodást.

— Rendben van, — hagyta helyben a válogatást a másik, — tiéd a kabát, nekem jutott a nadrág. De a zsebek tartalmán nem osztozunk.

— Természetes.

Mindkettő bizonyára remélte titokban, hogy kincseket zsákmányolhat és nyomban vájkálni kezdett a neki jutott zsebekben.

Az egyik nadrágzsebben óra, a kabát belső zsebében pedig cigeretta tárca volt, mindkettő ezüstből, Ezeken kivül csupa apróságot halásztak még elő. A talált dolgokat saját zsebeikbe dugták, a megosztott ruhát pedig balkarjuk alá csapták és éppen nekikészültek, hogy a holttestet kivigyék, amikor az osztozó felkiáltott:

— Hopp, tavaris Timofej Nikolájevics, a jobb kezén jeggyürüt látok.

— Ez közös szerzemény, tavaris.

— Persze, hogy az! Hogy a fene egye meg!

Ez a káromkodás azonban nem a gyurünek szólt, de még a megboldogultnak sem, hanem az a körülmény szalasztotta a katona ajkára, hogy a gyürü, amelyet Zinovjev ifjuságában kötött házassága óta nem vett le az ujjáról, valósággal belesüppedt a husba és semmi erőlködéssel nem volt arról levehető.

— Majd bolond leszek kinlódni, — mondta boszszusan a katona.

Előszedte a bicskáját és egyetlen nyisszantással levágta a halott ujját. A nadrágja szárában megtörölte a kést és azt a gyürüvel együtt zsebrevágta, a levágott ujjat pedig a cementpadlóra ejtette.

— Vigyük ki a dögöt, — mondta.

— Ez még hozzátartozik, — kedélyeskedett a másik és felvette a halott levágott ujját.

Nem tudta azonban hirtelen, hogy hová rakja.

— Tedd a zsebébe, — röhögött a másik.

— Igazad van, meztelen embernek a szája a zsebe.

Jobb kezével szétfeszitette a holttest száját és fogatlan inyét és az ujját bedugta oda.

Aztán felemelték az élettelen Zinovjev bárót és mialatt mi visszamaradt foglyok szomoruan pillantottunk rája, kicipelték és az ajtó előtt álló kordéba dobták.

Az ajtó becsukódott, de még hallottuk egy darabig, amint odakint a pince folyosójának kövein a kétkerekü kocsi abroncsai élesen surlódtak.

Máskor a börtön lakói nem igen törődtek egymással, mert mindegyik a saját maga dolgaival volt elfoglalva. Ezen a napon azonban mintha feltámadt volna bennük az együtérzés. Hallgatagok voltunk, gyászoltuk társunkat és ha szóltunk, csak arról beszéltünk, hogy a megadásban és a türelemben mindenkinek példaképül szolgálhatott volna. Ezen a napon alig érintettük az ebédet.

(Folytatjuk.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Apróhirdetések

Alkalmazás

Megbizható, főznitudó bejárónőt oktober 1-re felveszek. Ungár Géza Timisoara I., Piata Bratianu „Banca Timisoarei" épület III. em. 15. (5500)

Idősebb személyt házmesternek 1 holdas kerthez, felesbe keresek október 1-re. Timisoara-Freidorf, XIX-ik utca 1. sz. (2270)

Kőmüveseket, ácsokat és napszámosokat felveszünk, a Standard-harisnyagyárral szemben levő épitkezésnél. Timisoara II., Str. Cogalniceanu 14. szám. (2282)

Bejáró takaritónőt a délelőtti órákra keresek. Arad, Bulev. Dragalina 4. Salamon. (3659)

GYÓGYSZERÉSZT vagy gyógyszerésznőt diplomával, vagy anélkül, feltétlenül megbizhatót, három nyelvet beszélőt, hosszu alkalmazásra, azonnali belépésre keresek. Csillag-gyógyszertár, A. Gönczy, Alba-Iulia. (3118)

Perfekt kézikötő nőket állandó munkára azonnal keresek. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3593)

Bejáróné felvétetik Arad, Str. Eminescu 13. (3662)

Két asztalos felvétetik. Timisoara IV., Str. Ioan Bratianu 25. Asztalos-üzem. (2286)

Komoly megbizható, jó bizonyitványnal rendelkező mindenes felvétetik. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. alatt. (3673)

Keresek keresztény fogtecnikust egy jól bevezetett, berendezett regáti városbeli fogmüteremhez. Bővebb felvilágositással szolgál: Felter-kozmetikal, Arad. Str. Eminescu 10. (3678)

Állást keres

Textil és kötöttáru szakmás román kereskedősegéd Aradon vagy Timisoaran állást keres. Beszél magyarul is. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3652)

Urinő, perfekt angol, német, magyar, állást keres gyermek mellé egész, vagy esetleg csak félnapra. Megkeresést „Gyermekszerető" jelige alatt a timisoarai kiadóba kérek. (2276)

Német kisasszony, románul és magyarul is tud, gyermekek mellé ajánlkozik. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8 alá (3666)

Nyugdijas vasuti tisztviselő állást keres. Választ „Megbizható" jeligére a timisoarai kiadóba. (2287)

Sokoldalu tehetséggel rendelkező, középkoru, hadmentes izr. elfogadna szerény fizetéssel bárhol irodai, szolgai, vagy ehhez hasonló alkalmazást. Timisoara II., Str. Boliac 6. Heitler. (2292)

Intelligens magyar leány elvállalna könnyebb irodai munkát, pénztárkezelést, raktárnoknői vagy asziszlensnői állást. Vidékre is menne. Megkeresést „Komoly megbizható jeligére a timisoarai kiadóba kér. (5020)

Lakás

Kétszobás konyhás lakást lehetőleg fürdőszobával október 1-re keresek. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3650)

2 szobás apartament butorozva, fürdőszoba (hideg meleg viz) és telefon-használattal modern villában 2—3 személy részére azonnal kiadó. Cim: Timisoara III., Str. Vladica Badescu 3. (2283)

Butorozott szoba fördőszobahasználattal 15-ére, esetleg október 1-re kiadó. Megtekinthető délelőtt 9—12 és délután 5—7 óráig. Timisoara I., Str Aurel Popovici 10. Felső csengő. Str. Take Ionescu melékutcája. (5003)

Elegáns butorozott szobát fürdőszobahasználattal, esetleg közpolnti fütéssel, csakis az I kerületben, keresek. Cimeket „Banktisztviseő" jelligére a timisoarai kiadóba kérek. (3090)

Belváros szélen kétszobás konyhás magánház, kis mühellyel, kerttel, minden elfogadható áron eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3667)

Azonnal átadó, illetve bérbeadó Lloydsori 2 szoba, előszoba és fürdőszobából álló és irodának, rendelőnek, vagy szalonnak alkalmas helyiség, központi fütéssel. Reflektánsok adják le cimüket „Lelépés nincs" jelige alatt a timisoarai kiadóban. (3140)

Kiadó azonnal különbejáratu üres szoba, hideg-meleg vizzel, modern uj házban. Timisoara I., Str. Semenicul 15. sz. (2288)

Különbejáratu butorozott szoba, fürdőszoba használattal központban, október elsejére kiadó. Érdeklődők „Uriember" jelligére adják le cimüket, Rudolf Mosse hirdetőiródába, Arad. (3676)

Összkomfortos, kettőszobás lakásomat elcserélném hasonló egyszobással, vagy kisebb magánházzal. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3683)

Adás-vétel

Keresek központban eladó bérházat, cca. egy és félmillió lei értékben. Cimeket „Komoly vevő" jelligére Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá kérek. (3643)

Háztelek és gyümölcsös eladó. Ugyan itt földagyag elvihető. Arad. Str. Mocioni 37 (3628)

Varrógépet, kerékpárt veszek. Sambura mechanic Arad, Calea Banatului 12. (3545)

Legolcsóbb a kötött ruha, melyet szabad idejében otthon, kivánsága szerinti szín ben és mintákban köthet a „Trico-Record" készüléken. Ingyen bemutatás a bánáti képviseletnél, Timisoara, I., Piata Unirii 5, II. em., ajtó 16. (3123)

Elcsatolt területen vennék kisebb családi házat, itteni kifizetéssel, kettőszázezer leiig. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá kérek. (3645)

Varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálószobák, ebédlők, matracok, ottománok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timişoara IV., Piata Küttl 2, az udvarban. (3115)

Veszünk literes üvegeket 10 leiért Flora likörgyár Arad

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, iróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoba-, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbizóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. **Tempo,** Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3023)

MIELŐTT VENNE, VAGY ELADNA külföldi vagy belföldi perzsát, antik butort, márkás porcellánt, ezüst disztárgyat, műtárgyat, festményt, szobrot, Wertheim-kasszát, irógépet, könyvritkaságot, linoleumot, irodaberendezést — forduljon bizalommal az „ARTA" bizományi üzlethez, Arad, Strada Alexandri 5. szám. (3022)

Rádiólámpát, Tungsram CL2-öst, ujat, vagy használtat megvételre keresek. Levelezőlapon ajánlatot, ármegjelöléssel, az alábbi cimre kérek: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (5008)

Eladó: fekete férfiöltöny, szürke férfi öltöny, fekete férfi télikabát és egy fekete női télikabát a legjobb állapotban. Ugyanott eladó 5 drb. uj férfi hálóing és egy uj háziszőttes szalmazsák. Timisoara II., Str Mareschal Joffre 12, ajtó 3. (2285)

Megvételre keresek 3—4 szobás házat megfelelő bejárattal, parkettás, konyhás, fürdőszobás, mosókonyha, pince fáskamra, kerttel esetleg garázssal. Cimeket „T. K." jeligére. Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8 alá. (3663)

Eladó Schmidt irógép, vagy esetleg elcserélném varrógépre. Arad, Str. Oituz 23, d. e. 8—10, d. u. 3—6-ig. (3668)

Üveget veszünk, 250—300 gramosat, tisztát. Synfleur, Arad, Bulv. Carol 6. Telefonpalota mellett. (3646)

Földet 3 millióig, házat 2 millió körül megvételre keresünk. Ügynökök kizárva A. Z. Arad, Bulev. Regina Maria 8, II. em. 3. (3594)

Kovácsolt sirhelyrács eladó Kurz lakatosmühely Timisioara III., Str. Brancoveanu 49. Telefon 15-11. (2279)

Kézikocsit veszünk Grossmann féle bőrkereskedés Timisoara, Piata Traian. Telefon 22-75. Ugyanott eladó egy Phönix-Dresden Dauerbrandofen (folytonégő) Koksz, kőszén és fa-fütésre. (2284)

Mesterhedüt, nem drágát veszek. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3664)

Angora-gyapjut
veszek állandóan a legmagasabb napi áron
Angar, Periam
Angora-gyapjufonóda

Egy jókarban levő álló-iróasztal olcsón eladó. Timisoara IV., Str. Dimitrie Sturdza 15. (Háztulajdonosnál). (2290)

Irógép, Underwood 5-ös, kitünő állapotban eladó. Timisoara-Belváros, Strada Buteanu 12. Szeminárium mögött. Telefon 20-12. (2291)

Hegedü, kb. 150 éves, eladó. Timisoara I., Str. Lonovici 8, I. em. 15, délután 5-től kezdve. (Volt Muzeummal szemben). (2293)

Gyümölcsfa megrendeléseket őszi szállitásra már előjegyzésbe veszek. Vityé Károly faiskolája, Cenadul Vechiu, Timis-Torontal. (3551)

Remek pianino, zongorák, uriszobák, ebédlők, vitrin, mindennemü butorok, csillárok, asztal és ágynemü, szőnyegek, nyest prém, kristályok stb. sürgősen eladók. Gáborné Timisoara III. Str. Timotei Cipariu 5. Maria közelében. (2294)

Volt budapesti kaalp és füző üzletemben Weinbergerné, Donáth Elza, Arad, Str. Metianu 15. legujibb eredeti kalap modelek előnyös áron, alakitás modelek után. Füződ rendelére.

Eladó szarvasbőr 11 Juadrát ngyságu lóvagló nadrág betét, cipőnek stb. alkalmas. Arad, Calea Şaguna 98. (3682)

3 üvegezett ablak eadó. Arad, Strada Metianu 14. Saalmon, I. emellet. (3680)

Keresek megvételre egy hatos cséplőgép garniturát, heremag cséplőszekrénnyel és egy traktorral. Cim a timisoarai kiadóban. (2295)

Szalagfürészt és kisebb abrichter-gyalut keresünk megvételre. Ajánlatokat Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. szám alá kér. (3675)

Sötét háló, ágybetétekkel és modern „Orion" 3+1 rádió, szuper, eladó. Str. Brumarel 2. Arad. (3674)

Eladó kokusz-szőnyeg 4x125, 3x125, egy dupla létra 3 méteres és fehér csempék. Arad, Cuza Voda 47. (3670)

Portable irógépet megvételre keresek. Ajánlatot gyártmány- és ármegjelöléssel Rudolf Mosse hirdetőirodába Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá kérek. (5009)

Megvételre keresek zománcozott gyermekfürdőkádat, lehetőleg állvánnyal. Telefon: 37-93. (2275)

Zongorát keresek megvételre. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. (3641)

Kézi-stráfkocsi eladó. Arad, Str. Sava Raicu 84. (5011)

Folyton égő kályha eladó. Timisoara II., Str. Balas 18. Balra, első ajtó. (5020)

Használt Quarz-lámpát vennék 110-150-es váltó áramra. Cim a timisoarai kiadóban. (2280)

Elsőrendü férfi és női templomülés bérbeadó. Érdeklődni Weinberger textil üzletben. Arad, Str. Metianu 15. (3655)

Hosszu szil bunda és egy jó Dürkopp varrógép eladó. Megtekinthető Arad, Str. Metianu 15. Weinberger textil üzletben. (3654)

International traktort, vasrácsos cséplőgépet, bármilyen rossz állapotban is, megvételre keresek. Holczer-garage, Lipova. (3137)

Oktatás

Müegyetemi diák vállalja liceumi tanuló korrepetálását. Timisoara III., Str. Remus 6. (3141)

Különféle

Pianino rendes házba bérbeadó. Ajánlatokat „Pianino" jeligére a timisoarai kiadóba kérek. (5015)

Az egész országban jól bevezetett **FÉRFI FEHÉRNEMÜS** privát vevői látogatására keres **GARANCIAKÉPES ÁRJA UTAZÓT, román, magyar és lehetőleg német nyelvtudással.** Irásbeli ajánlatokat „Biztos egzisztencia" jeligére Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. szám alá kérek.

150 katasztrális hold birtokomat Lugoj mellett (több évre is) bérbeadom. Dr. Moujalledt, Arad. Strada Mocioni 3. (3355)

Poloskairtást, parkettsurolást garancia mellett vállal Lovas, Arad, Bulevardul Regina Maria 18. sz. Házmesternél. (3020)

Már 200 leiért is igen szép paplant készit Glück, Arad, Str. Baritiu 8. szám. (Piata Avram Iancu mellett). (3021)

Cukorját mindenkinek azonnal porrá darálja a „Cukor és füszerdaráló" Arad, Str. Eminescu 24/26. (3665)

45 holdas tanyás-birtok, Timisoara mellett, tejgazdaságra, sertéshizlalda részére kiválóan alkalmas, feles müvelésre vagy fix részre kiadó. Szükséges gabona és gazdasági eszközök, valamint takarmány, biztositék ellenében, van. Cim a timisoarai kiadóban. (2289)

! HÁZAK FÖLDEK SZŐLŐK MALMOK TELKEK ELADÁSI VÉTELE CSERÉJE
minden árfokozatban
HATSCHEK ÜGYNÖKSÉG
Arad Bul. Carol 17 (volt 46)
Telefon 16-95

Teljes ellátást keres idős uriember jobb izrl. családnál. Ajánlatot kér „jól fizetek" jeligére, Rudof Mosse. Arad, Eminescu ucca 8. (3684)

Hirdessen a Déli Hirlapban!

Nyomatott a Tipografia „Timişoara" körforgógépén, Timişoara.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.